

Boj proti fašizmu; je boj vsakega poštenega rodoljuba; vsakega delavca in delavke — pač vsakega brez izjeme na politično, narodno ali pa versko pripadnost!

CENA NAROČNINI:
Za Kanado in USA.
Za eno leto \$3.00
Za pol leta 1.75

Edinost

EDINOST
206 Adelaide St. W.
Toronto 1, Ont.

“Authorized as second class mail,
Post Office Department, Ottawa”

Let. 4. Št. 148. Cena 5 c. TORONTO, ONTARIO WEDNESDAY, FEBRUARY 6TH, 1946. Price 5c. Vol. 4. No. 148.

Zbornica Zedinjenih Narodov sprejela stališče Sovjetske Unije glede zadev v Perziji

SIRIJA IN LABANOV POSTAVITA ZAHTEVE ZA UMAKNITEV FRANCOŠKEGA IN BRITANSKEGA VOJASTVA. TEROR IN NASILJE V GRČIJI.

Zbornica Zedinjenih Narodov je sprejela sklep, da se obtožba Perzije proti Sovjetski Uniji glede vmešavanja v Azerbajdžan prepusti direktnemu pogajanju med sovjetsko in iransko vlado.

Kakor britska delegacija na čelu z vnanjim ministrom Bevinom, tako tudi ameriška na čelu z državnim tajnikom Stettinuis-om, sta odločno podpirali zahteve iranske reakcije glede tega vprašanja v zahtevi, da Komisija Mednarodne Varnosti preišče “sporno” zadevo in dožene v sklad rešitev.

Ta poteza katera je imela poslužiti po starem načinu “line up” tako Varnostni Svet kakor vso ostalo reakcijo proti Sovjetski Uniji, se seveda ni obnesla. Andrej Vishinski, načelnik Sovjetske delegacije, je to drzno namerano ne samo odkril pred svobodoljubnim svetom, ampak obenem opravičil stališče Sovjetske Unije v tem pogledu, da to vprašanje ne spada na dnevni red Varnostnega Sveta, kakor spadajo vladajoče razmere v Grčiji in Indoneziji. Poglavito za to, ker ne tvori prav nobene podlage, ki bi ogrožala svetovni mir, kakor ga tvori teror in nasilje z strani tujezemskih sil poleg domače profašistične reakcije v Grčiji. Ker sovjetske čete se nahajajo v severnem Iranu po odloku sporazuma do 2 marca 1946 leta.

Tako zvani “spor” v Iranu je pač v dejstvu ne izmed akcije sovjetskega vojaštva in tamošnjega ljudstva, ampak izmed tamošnjega ljudstva in reakcije v Teheranu, katera pod vplivom britske imperialistične politike skuša poslužiti kot podlaga za obtožbo in provokacije zoper Sovjetsko Unijo. Največje bojazen objemlje reakcijo v Teheranu in Vel. Britaniji, popularno demokratično ljudsko gibanje, katero se skuša rešiti dominacije in izkoriščanja po magnatih velikih oljnatih vrelcev. Angleško-Iranske oljnatne kompanije gledajo v tem vprašanju ključ imperialističnega položaja v Srednjem vzhodu.

Med tem na dnevnem redu je vprašanje razmer v Grčiji, kjer grška fašistična in profašistična reakcija izvaja teror in nasilje

Kaišek morda poda ostavko

Chungking — Po zatrdilu tukajšnjih vesti, Chiang Kaišek je menda pripravljen podati ostavko. Kakor hitro bo ustanovljena nova vlada, katera prevzame popolno odgovornost, sem pripravljen umakniti se iz dosedanjega položaja, je izjavil Kaišek.

Kot znano med nacionalistično vlado v Chungkingu in Komunistično vlado v Yenan-u, je prišlo do sporazuma za sestav nove vlade, katera vključuje predstavništvo vseh političnih strank v Kitajski. Z tem je menda res enkrat odstranjena medsebojna borba na znotraj Kitanske, katera se je po zaslugi kitajske militarne in reakcionarne klike vodila skozi zadnja leta.

Odkrit grob 190.000 trupel

London, 5 feb. — Moskovski radio je sinoči naznanil odkritje novega groba v Landsdorf v bližini Oppelna, v Poljski, kjer je zakopanih 190.000 trupel ruskih, francoskih, poljskih in britskih vojnih ujetnikov.

Zdravniška komisija je našla dokaz, da so Nemci zapirali več kot 200.000 vojnih ujetnikov v Landsdorf-u, med tem ko se je komaj 800 od teh rešilo strašne smrti. Podatki o tem zločinu bodo podani na sodišču v Nurembergu, katero se vrši proti nemških fašističnih kriminalnih zločincev.

nad progresivnim ljudskim gibanjem in posebno Macedonci slovanskega porekla pod zaščito tujih bajonetov.

Vnanji minister Bevin, kateri je skušal odgovoriti na to vprašanje, se je poslužil sicer znanih metod, ki so podobne metodam bivšega nemškega giljotina Gobelesa, češ, da največjo nevarnost za mednarodni mir predstavlja propaganda Komunistične Partije Sovjetske Zveze. Ta odgovor britskega vnanjega ministra je vselej kakor zelo čuden, tembolj ko se vrši v Nurembergu proces proti nemških fašističnih zločincev, kateri so se istotako služili od samega začetka svojega kriminalnega pohoda v Evropi, kot borbe “proti rdečemu strašilu”, med tem ko je javnosti in kako krvavo znano, da je v tej metodi tičala krilatice pohlepnosti za svetovno nadvlado fašističnega nemškega imperializma.

Major Jones o Jugoslaviji

Halifax, 2 feb. — Major William Jones, stanujoč v Torontu, se je ravnokar povrnil iz Anglije, kjer se je nahajal potem, ko je odšel iz Jugoslavije, kamor se je s parobranom spustil neke zelo temne noči v maju mesecu 1943 leta ter prebil med partizanskimi oddelki kot britski častnik dve leti in pol.

Major Jones je bil enako eden prvih zavezniških častnikov, kateri je sporočal višji komandi o 225.000 dobro organizirane partizanske vojske, katera je že tedaj osvobodila skoraj polovico okupirane Jugoslavije. Med drugim je urgiral, da zavezniške oblasti pošljejo takoj 50.000 vojaških oblek, ter druge vojaške potrebščine posebno detonatorje.

Že zgodaj v avgustu mesecu 1941 leta, je odločil stopiti v armado. Vojaške oblasti so prvotno njegovo prošnjo odklonile radi njegovih let. Pozneje je kljub temu uspel, da se je ukrcal na parnik v službo kakor navadni mornar. Njegova želja je bila stopiti v vrste letalcev.

V aprilu mesecu 1943 leta je prispel v Cairo, kjer je bil dodeljen skupiti tujezemskim častnikom. “Ali ste pripravljeni skočiti iz letala?” so ga uprašali. Seveda da sem, je odvrnil Major Jones. Tako sem že po 2 meseca večbi dne 19 maja 1943 leta, se spustil s padobranom v bližini Otočac na Hrvaškem, pravi Major Jones.

Osvobodilno gibanje v Grčiji je naslovilo močan protest proti teroru in nasilju grške fašistične reakcije. Protest je bil enako dostavljen načelniku sovjetske delegacije Andreju Vinshinskemu, kot memorandum kateri sestavlja zelo močne dokaze, da prisotnost britanskega vojaštva služi kot opora reakcije, za tako razmerje v Grčiji.

Kakor vprašanje razmer v Grčiji in Indoneziji, pride na dnevni red enako drzna obtožba vnanjega ministra Bevinu o tako zvani nevarnosti propagande Komunistične Partije Sovjetske Unije.

Po zatrdilu dnevnih vesti, Sirija in Lebanon postavita zahteve pred zbornico Zedinjenih Narodov glede umaknitve francoskega in britskega vojaštva. Kako se bo razprava v tem oziru vodila in prišla do zaključka, pokaže bodočnost, kdo zagovarja resnično trajen in pravičen mir v svetu.

Major Jones o Jugoslaviji

Ne daleč tega mesta je bilo zelo živo središče splošne partizanske aktivnosti, za katero sovržnik nikoli izvedel.

Major Jones se je nahajal dalj časa v Sloveniji in se udeležil prvega zasedanja slovenskega parlamenta v Kočevju. Bil je v Belokrajini, stanoval pri Stefanu Zagar, na Brezniku ne daleč Dragatuše. Na zasedanju slovenskega parlamenta se je srečal z Edvardom Kardeljem, kateri mu je pozneje podelil, najvišje odlikovanje z Redom Zasluge. Deset dni je prebil tudi z maršalom Titom, njegovim glavnim stanu v Drvarju v Bosni. Pravi da bi prav rad videl, da se pošlje kakih 500 studentov v Kanado na študije, ter tako jim omogoči študije ter dobre odnose med obema državama.

PREMIER PERZIJE ODPOTUJE V MOSKVO

Teheran, 5 feb. — Premier Qavam Sultaneh je izrazil pripravnost da odpotuje na pregovore radi zadev v severni Perziji, v Moskvo.

Novo imenovani premier perzijske vlade v Teheranu, je prija-

Maršal Tito predsednik in minister narodne obrambe

MARŠAL JOSIP BROZ — TITO

PEPPER OPÓZICIJA PRED ANTI-SOVJETSKO PROPAGANDO

New York — Senator Pepper v svojem govoru je opozoril javno mnenje pred nevarno anti-sovjetsko propagando, katera se vrši z Združenih državah in poglavito v nasprotju zunanje politike predsednika Roosevelta. Glavno orožje izolacionistov in reakcije v tem oziru je anti-sovjetska propaganda. Med tem enako nevarna propaganda se vrši zoper Vel. Britanijo. V tem pogledu je treba večja odločnost za sprečiti nevarno propagando za sigurnost miru — pravi senator Pepper.

Odbor.

teljsko naklonjen napram Sovjetski Uniji in se pričakuje, da se bo zadeva v tem oziru povoljno rešila med obema vladama.

Umaknitev kontrole cenam

Ottawa — Odbor za kontrolo zmerne cene posameznim potrebščinam za časa vojne, naznanja da s 1 februarjem se umakne kontrola cene nad 300 raznovrstnih predmetov.

Lista, ki jo je izdelal odbor vsebuje opis raznih predmetov med katere spada večji del navadnih potrebščin kot knjige, kosmične potrebščine, razni predmeti za igre ter med tem tudi gotove konzervirane stvari.

NAGRADA ZA PODGANE

Mestni župan mesta Toronto, je naznanil tekmo za pobijanje podgan. Kdor pobije več podgan bo dobil primerno nagrado v denarju.

London, 3 feb — Potem ko je Narodna Skupščina sprejela novo Ustavo Federativne Ljudske Republike Jugoslavije, maršal Tito je odal formalno ostavko dotedanje vlade. Narodna Skupščina je sprejela ostavko dotedanje vlade ter podala mandat maršalu Titu za sestav nove vlade.

Na včerajšnjem zasedanju Narodne skupščine maršal Tito je predložil listo ministrov nove vlade, katero je Skupščina enoglasno potrdila.

Člani nove vlade so kakor sledi:

Predsednik vlade in minister za narodno obrambo, maršal Josip Broz — Tito.

Podpredsednik in predsednik kontrolne komisije, Edvard Kardelj;

Drugi podpredsednik, Jaša Prodanič; Minister za vnanje zadeve, Stanoje Simić; Minister za graditev, Vlado Začević; Minister za zunanjo trgovino, Nikola Petrovič; Minister za pošto, brzojave in telefon, Drago Marušić;

Minister za notranja dela, general Aleksander Ranković;

Minister financ, Sreten Žujevič; Minister prometa, Todor Vujasinović; Minister pravde, Frane Krol; Minister industrije, Andrija Hebrang; Minister rudarstva, Andrejev; Minister za trgovino in javno oskrbo, Zajim Sarac; Minister informacij, Sava Kosanović; Minister za gozde in poljedelstvo, Vaso Čubrilović; Minister za delo, Vicko Krstulović; Ministri brez portfelja, Milovan Đilaz, Kirilo Savić in Džemal Nestorov.

Važno Naznanilo

FOND ZA MLADINSKO BOLNICO

V soboto 26. januarja se je vršila v Chicagu redna seja eksekutivne Slovenskega ameriškega narodnega sveta ali SANS-a, na kateri je bil navzoč tudi dr. Robert Neubauer, načelnik zdravniškega oddelka Rdečega križa Jugoslavije.

Med važnimi zadevami na dnevnem redu je bila tudi razprava o vprašanju reliefne akcije. Eksekutiva se je zavedala, da bo zlasti med Amerikanci nejužnoslovenskega in neslovenskega porekla zanimanje za jugoslovanski relief čedalje bolj ponehaval ter da smemo za bodoče pričakovati kake pomoči za Jugoslavijo le od Amerikancev slovenskega, hrvatskega, srbskega in macedonskega

pokoljenja. Stroški uprave reliefne akcije, nakupovanja, pakiranja in odpošiljanja po poklicnih ljudeh, ki si s tem služijo svoj kruh, pa bi se sorazmerno ne skrčili. To bi pomenilo, da bi bilo v bodoče treba plačati za vzdrževanje urada, uprave in skladišča v glavnem z gotovino, ki bi jo pripisovali za relief naši ljudje. Ker pa je večina od jugoslovanskih Amerikancev prispevane gotovine za pomožno akcijo nabrana ali podarjena na stroške SANS-a, njegovih podružnic ter drugih ustanov, ki v ta namen darujejo ali nabirajo, bi ne bilo pravilno, če bi se še kak nadaljni del tega denarja porabil za druge nego pošiljalne stroške.

Eksekutiva se je obenem na priporočilo in apel dr. Neubauerja, naj bi se ameriški Slovenci še obseirneje organizirali in posvetili vse svoje sile in moči za ustanovitev fonda za kak večji staveben projekt v porušeni Sloveniji. Slovenija še mnogo, mnogo let ne bo mogla nuditi svojim ljudem, osobito svoji mladini, tiste bolniške in zdravniške oskrbe, ki jo danes od vojne prizadeti otroci zelo nujno potrebujejo. Primanjkuje sredstev za zgraditev poslopj za bolnice, sanatorije, otroške domove, klinike in podobne ustanove in če je le-mogoče, naj bi ameriški Slovenci pomagali zgraditi v Sloveniji eno tako poslopje ter bi si obenem postavili trajni spomenik za svoje šloveljubno delo pri obnovi in graditvi nove, svobodne zdrave Slovenije. Na podlagi vseh teh razlogov je eksekutiva SANSa soglasno zaključila, da se pod pokroviteljstvom in upravo SANS-a ustanovi fond za mladinsko bolnico v Sloveniji in se takoj povzame akcija za zbiranje denarnih prispevkov.

Na vse SANSove podružnice, podporne organizacije, društva, klube, narodne domove, zbornice in druge kulturne, politične, gospodarske, verske in družabne ustanove apeliramo, da se čimprej organizirajo in pomagajo graditi ta fond. Vse v ta namen prispevan denar bo izročen na pristojne oblasti federalne vlade Slovenije in bo porabljen izključno za zgraditev poslopja in opremljenje mladinske bolnice. SANS bo vodil kampanjo na svoje lastne stroške, ki bodo plačani iz upravnega (političnega) fonda. Imena vseh darovalcev po \$5 ali več bodo objavljena v naših listih ter po (Dalje na 4 str.)

V času borbe v Belikrajini

“TEŽKO SI JE ZAMISLITI KRUTOST SOVRAZNIKA OKUPATORJA. TEMBOLJ TEŽKO PA DOMACIH IZDAJALCEV.”

Piše: Stefan Z. Hrast
Belokrajina, 3-1-46.

Dragi tovariši in tovarišice! Mislim da bo zanimalo slovenske rojake iz Belokrajine in drugod iz Slovenije, kateri se nahajajo v Ameriki in Kanadi, da jim opišem nekoliko o našem trpljenju in naporih za časa osvobodilne borbe, tu v Belokrajini.

Koliki gorja, muk trpljenja in povrh tega kakšno škodo je prizadejal fašistični okupator, je težko za opisati. Bili smo v neprenehni nevarnosti, da nas pobijejo prvotno Nemci, zatem Italijani in belogardisti, da uničijo naše domove ali nas odpeljejo v smrt — internacijo. Kot najboljša opora za ovadbo in drugega okupatorji, so bili domači izdajalci, kateri so izdajali ljudi, pripadnike in aktiviste O.F., za par “Judeževih” grošev. Naš narod, če je kdaj koli mogel spoznati pomen besede “Judež”, ga je spoznal v osebah domačih izrodov slovenskega naroda, katerih se ni manjkalo splošno v Belokrajini.

Mnogih imena se spominjamo, kateri so odpeljani v internacijo, a se niso vrnili. Nikdar ne bomo pozabili prizorov, ki so se dogajali tu za časa okupacije, posebno pa prizorov, ki smo jih preživeli, ko smo gledali smrti v

oči, ko so pokali rafali in jemali življenja talcev — naših slavnih borev.

Vse te važne dogodke bom skušal opisati kolikor so mi še v spominu. Ker od začetka 1941 leta sem si pisal dnevnik, oz. važne datume dogodkov za časa vojne. Toda žal temu, da ga nimam več. Prišli so tudi po mene enkrat belogardisti, ker me pa niso zasačili doma, so zaplenili poleg drugih reči tudi dnevnik. Zato bo moj opis vseboval izključno, še tako živčne spomine kakor sem navedel.

ZACETEK FAŠISTIČNIH STRAHOT

Ko sta 6 aprila 1941 leta Nemci in Italcija napadli Jugoslavijo, so prišli Nemci in zasedli Belokrajino. Po nekoliko dneh so se umaknili do medseboj določene črte št. Jernej-a. Tako je pripadla dolenska železnica Italiji. Par dni po umiku Nemcev, so pridrevli Italijani s svojo motorizirano divizijo skozi Rakek, Ljubljano, Novo Mesto v Črnomelj. Postavili so svoje vojaške postojanke po vsej Belokrajini, n. pr. Metliki, Gradcu, Gribljah, Črnomlju, Vini, Sinjenvrhu in Starem trgu. Pozneje tudi v Dragatušu.

Splošno nismo mislili in nismo imeli upanja, da bomo Slovenci še

kedaj osvobojeni. V resnici izgledalo je jako črno za nas Slovence in Jugoslavijo.

Kmalu po tej zasedbi, so tisti, kateri so bili bolj goreči za Hitlerja, začeli pobirati podpise za Nemce, da naj bi se prepustila Belokrajina Nemcem, da bi nam bilo boljše pod Hitlerjem kakor pod Musolinijem. Kljub njihovi peticiji, mi smo hočeš nočeš ostali pod italijansko okupacijo.

V začetku Italijani navidezno niso kazali mrženja do nas. Hodili so okrog po voseh in kupovali hrano. Pozneje, ko so se “udomazili”, jim ni bila več tuja lastnina sveta Kokoši, putke, zajci in vse kar je prišlo roko, je seveda dobro došlo.

DELO PRVIH IZDAJALCEV

Ko je prišla Ital. kolona enkrat prenočevati v Dragatušu, so poneli pokradli kmetom 2 prašiča, večje število domačih zajcev, kokoši, svinjsko meso in sploh kaj jim je prišlo pod prste. Večkrat so šli na patroljo, kjer so “čuvali” vinograde. V Tanči gori, ko so bili na patrolji, so razbili in z silo odprli vrata vinskih zidanic, napili se vina do pijanosti in ga tudi s seboj odnesli. V nekih zidanicah so pustili pipe odprte tako, da je vino z sodov izteklo po tleh. Če jim ni uspelo razbiti vrat, so od zgoraj prebili strop v klet, pokradli orodje, posode itd. Italijani sami, nebi vedeli v katerih kletih je vino, če nebi bili

imeli domačega izdajalca. Eden od teh prvih izdajalcev je bil A. Turk (Hafec) iz Malega Nerajca, kateri je dobro govoril italijanski jezik. Bil je Primorec iz Bribira.

Italijani so splošno nam nabavili vsega: moke, riža, masla sira, makarone in drugo hrano, ki smo jo lahko kupili na nakaznice. Mislili so, da nas bodo s tem pridobili za Italijo. Toda vse zastoj. Ker Slovenci smo dobro poznali njihovo namero in jim nismo zaupali. Spoznali smo njihov trik.

Leta 1941-1942 so se začeli našti fanti, kateri so bili bolj zavedni umikat iz italijanskih postojank v skrivališča, v gore, ker v postojankah je bilo za njih nevarno. Povsod med civilnim prebivalstvom kakor tudi duhovščino, je bilo izdajalcev. Kdo je mislil po slovensko in bolj svobodno, ni bil varen svojega življenja. Judežev je bilo povsod.

NARASČANJE VRST PARTIZANOV

Število naših fantov, kateri so odšli v gore in skrivališča, se je stalno večalo v večje in manjše skupine, katere so napadale manjše italijanske posadke in patrolje. Italijani niso bili več varni. Situacija je začela dobivati obliko, izraz narodne zavesti v borbi za svobodo, se je z naglico širil po vseh vaseh. Proti koncu 1942 leta, je bilo že toliko števil partizanov, da so začeli orga-

"EDINOST"

Registered in the Registry Office for the City of Toronto
on the 25th day of June, 1942, as No. 47939 C. P.

Izhaja vsako sredo v slovenskem jeziku. Naslov lista:
EDINOST

206 Adelaide St. W. Toronto, Ontario.

Dopisi brez podpisa se ne vpoštevajo. Rokopis nenaročenih člankov in dopisov se ne vrača.

Published weekly at

206 Adelaide St. W., Toronto, Ontario,

by Edinost Publishing proprietor
in Slovenian Language

Nevarnost pred kratkovidnostjo

Posamezno dnevno časopisje, katero se kaj rado prišteva med poznavalce svetovnih problemov, še posebej v kakih spornih zadevah, kakor se sedaj na veliko piše in komentira "sporno" zadevo med Sovjetsko Unijo in Perzijo (Iranom).

V razlagi o tem dobimo sicer vsake vrste pojasnitev in zavijanja resnice. Skušaj se podati utis, da je med Vel. Britanijo in Sovjetsko Unijo borba za velike posesti na račun posameznih manjših in slabših narodov.

Anglija kot taka je po svojem državnem ustroju in posesti njenih sfer dobila skoraj križem sveta od Rokavskega zaliva, preko Gibraltarja na Sredozemlju, Grčiji, Sueskem kanalu — pot v Indijo in Azijo. Obdržati politične in zlasti ekonomske sfere v posameznih delih sveta, pomeni obenem obdržati na oblasti pripravno domačo reakcijo, katere bo delala v smeri take politike.

Toda če primerjamo politiko Sovjetske Unije v zunanjih zadevah, se ta loči kakor noč in dan. Loči se prvič radi tega, ker je po svojem državnem ustroju Socialistična država, katere tako notranja kakor tudi politika v zunanjih zadevah ne sloni na zastopavljanju osnovnih narodnih pravic, tembolj veže in drži njene narode narodne enakopravnosti in ekonomske svobode. Med tem ko njena politika v zunanjih zadevah je odločna in dosledna mednarodni zasnovi za zgraditev trajnega in pravičnega mira.

Vse kar je potrebno, da se stvarno in temeljito zopet preuči, je sporazum velikih treh na konferenci v Jalti in pozneje v Potsdamu. Ta sporazum je poleg Atlantskega čarterja jasno določa, kako je treba pristopiti k reševanju posameznih problemov, kako je treba upoštevati sporazum glede narodnih želja z ozirom na vstane vlad, kakor tudi nuditi ekonomsko pomoč, da bi se težke rane povzročene z strani nemških in italijanskih fašističnih kriminalcev vred z domačimi izdajalci, čimprej mogoče mogle ozdraviti.

Z ozirom na to, je prav enostaven odgovor, da politika Sovjetske Unije v mednarodnih zadevah sloni poleg zalaganja za kolektivno sigurnost, enako proti temu, da bi se na oblast postavljalo bivše kolaboracioniste z nemškimi in italijanskimi fašizmom in z tem v dogledni bodočnosti na račun fašističnega oživetja pod drugačno krinko zopet pripravljalo krvavo vojno.

Sporazum v Potsdamu jasno naglašja potrebo odstraniti če tudi najmanjšo sled fašizma, bodisi v političnih ali ideoloških vprašanjih. Tukaj enako spada sprašanje fašističnega režima generala Franka v Španiji, s katerim Vel. Britanija in Amerika nista prekinili diplomatskih odnosov. V ta sporazum spada, ne teror in nasilje zoper one kateri so se borili proti fašizmu, kakor se to godi v Grčiji, Slovenski Koroški, Slovenskem Primorju in Istri, ampak spoznanje in priznanje pravice narodom, da si svoje države uredijo po svobodni volji. Posebno pa brez dajanja korajže profašističnim elementom, kateri zaslužijo ne samo prezir svobodoljubnega ljudstva, tembolj opravičeno kazni za svoje prehehe in sokrivo za storjene zločine.

Kako je potem sploh mogoče v tem oziru postavljati vprašanje glede tkzv. "spora" v Perziji (Iranu), enako bodisi vprašanje glede razmer v Grčiji in Indoneziji, ali pa v zunanji politiki Sovjetske Unije in Vel. Britanije, če je tukaj vprašanje dosledno izvajati doseženi sporazum v smeri očistiti svet od fašistične sneti in izgraditi trajen in pravičen mir?

Prisnost sovjetskih čet v severni Perziji, seveda ne nudi korajže onim elementom, proti katerim se bori popularno ljudsko gibanje in se želi rešiti monopolističnega jama zunanje in notranje reakcije. Med tem ko v Grčiji je baš nasprotno. Vladajoča reakcija si skuša sedaj v prisnost tujih bajonetov utrditi položaj. Tukaj je ta kompromis za katerega se pogajala vnanji minister Bevin, ko pravi: "Mi ostanemo v Grčiji". Njega seveda ni tu najmanj ne nadleguje zavest, da resnična delavska vlada nebi mogla kaj takega odobravati. Dosledno zastopa v tem oziru politiko britskih torijevcev, kateri so baš v njemu in njemu podobnih našli najboljšo zaščito angleške imperialistične politike.

In ta politika je kakor noč in dan v razliki od politike Sovjetske Unije tako v mednarodnih kakor tudi narodnih zadevah.

Poročilo o aktivnosti kampanje Edinosti

Anica Starič, tajnica kampanje v Timminsu, poroča: "Prilagam pismo denarno nakaznico v znesku \$100.00 na račun naše kvote. Naš tekmovalac Sudbury nas sicer skuša potisniti nazaj. Jože Nemanič, France Zaiz in drugi, že tako računajo. Toda nazadnje bomo šli na prave rezultate. Do tega časa, pa kar na delo!"

Jože Piškur iz Kirkland Lake, tajnik odseka Zveze Kanadskih Slovencev pravi v svojem poročilu: "Tukaj vam pošiljam z ta prvim vlakom, ki navadno pride v Toronto ob 8 uri zjutraj, 16 ponovnih in dve novi naročnine. Skupaj v prilogi s denarno nakaznico \$55.00.

Radi tiskovnega sklada smo sklenili prirediti veselico. Upam da bomo uspeli. Delamo kolikor je v naši moči. Žal temu, da nismo tako složni kakor v drugih naselbinah, kar bi bilo zelo koristno za naš splošni napredek".

Jože Šerjak, kateri se nahaja na agitacijski turneji med rojaki v Združenih državah poroča: "Prilagam imenik 12 novih naročnikov, katerim začnite pošiljati list čimprej mogoče. Te dni odpuštam v Cleveland, kjer bi se rad srečal z našimi rojaki, kateri so vedno in v vsaki akciji pokazali voljo in poštvrtenost. Poleg drugega njihovo delo za pomoč stari domovini in drugače za napredne stvari, res krasi Slovensko Metropolo!"

Jože Kozlevčar v Herrick, Pa., pravi naslednje: "Tudi jaz vam pošljam eno novo naročnino." Medtem L. Prijatelj iz Ely-a, Minn., pošilja dve novi in eno ponovno naročnino.

To so približno poročila, katere niso mogla priti v poštev pri sestavljanju druge tablice. Tretja tablica kampanje Edinosti izide dne 13 februarja. Z tem se naproša tajnike odborov kampanje in druge prijatelje, da pošljejo do tega časa svoje rezultate.

Upravištvu lista.

Šest mesecev težav in upornega dela za našo svobodno republiko

Množice ljubljanskega prebivalstva in ljubljanske mladine ki so hitele v nedeljo na igrišče "Hermesa" poslušat govor podpredsenika Zvezne vlade tov. Edvarda Kardelja, kandidata II. volivnega okraja mesta Ljubljane, so se jasno zavedale, da bo Kardeljev govor obračun z domačo in tujo reakcijo, ostru zavrnitev njenih klevet in kažipot v bodočnost, našega naroda. Z malokaterim imenom katerega moža je borba naroda, iz katerega je izšel tako tesno povezana, kakor je povezana borba slovenskega naroda za uresničitev ciljev delovnega ljudstva z imenov tovariša Kardelja. V času, ko so voditelji stare Jugoslavije slepili, varali in tlačili jugoslovanske narode je tov. Kardelj kot dosleden borec za pravice delovnih ljudi in za pravice slovenskega naroda moral živeti bodisi v emigraciji, ali pa mu je odkazala "demokratična" oblast predaprilske Jugoslavije mesto, kamor je šlo tudi toliko njegovih borbenih tovarišev: kaznilnico in zapor.

V času, ko so se pripravljali jugoslovanski "demokratični" politiki na izdajo naših narodov, je tov. Kardelj napisal knjigo "Razvoj slovenskega narodnega vprašanja", ki je postala kažipot in vodnik naši mladini, katere je iskala trdnih temeljev, na katerih bi gradila svojo borbo za pravice našega naroda. Tov. Kardelj je najozbilje sodelavec maršala Tita. Mladina, ki je on vzgojil in jo ves čas osvobodilne borbe vodil in učil, je najboljši in najdoslednejši borec. Ko je odšel tovariš Kardelj v London na mirovno konferenco kot vodja našega poslanstva, je naš narod vedel, da zastopa interese naše države, ki je za to najbolj poklican. Nedeljski govor tovariša Kardelja je bil njegov prvi govor po vrnitvi iz Londona; viharno odobravanje zbranih množic ki so napesto sledile njegovim izjavam, pa dovolj glasen dokaz razpoloženja naroda tudi za tiske, ki so drugače gluhi za njegov glas.

Ko je tovariš Kardelj risal zgodovino stare Jugoslavije, sem se spomnil na besede Ivana Cankarja: "Kolikor avstrijski študent pridobi na modrosti, si jo mora tako rekoč spotoma in na skrivaj pobrati na cesti; domača vzgoja mu jo da malo, šola pa nič. Trdim celo, da šole, s katerimi nas je bil avstrijski bog udaril, ovirajo duševni razvoj človeka, da nam, rekli bi zaplankajo razum, ker ga stiskajo ter po navadi sčasoma res potisnejo v eno samo tesno strugo. C. kr. šole so bile že prvotno ustanovljene, da vzgajajo cesarsko-kraljeve uradnike, ne vzgoje pa niti takih ne, temveč le cesarsko-kraljeve pisalne stroje. Mladenci napravijo maturo, je do vrha nabasani z različnim "znanjem", bolj od lune in zvezd mu je tuj tisti svet, v katerem živi in na katerega je navezan z vseni nitmi svojega bitja in nehanja."

Ta Cankarjev citat, ki ga je napisal 1. 1914., ni v stari Jugoslaviji prav nič izgubil na svojem pomenu. Protijudska oblast stare Jugoslavije, ki se je ves čas trudila, da razdvoji delovne množice s strankarskimi prepriji, je ves čas stremela tudi za tem da mladini ostanje skriti razni politični in gospodarski problemi, boječ se revolucionarnosti mladih ljudi, dostopnih vsemu lepepu in dobremu. Kakor je protijudska oblast netila strankarske prepire med delovnimi množicami, tako je zavajala tudi mladino po starem načelu, ki se je toliko časa obneslo — "Deli in vladaj!" Strankarski prepriji so onemogočili enoten nastop delovnega ljudstva. Strankarski prepriji so ločili mladino, nevednost pa, v kateri jo je puščala šola glede vseh političnih vprašanj, je v veliki meri onemogočala, da bi se mladina priključila naprednim političnim gibanjem. Vedno smo slišali šoli: "Pustite politiko, to je umazana stvar." Res je bila politika tedaj umazana stvar ker so jo vodili umazani ljudje. Pojem politike je imel v stari Jugoslaviji v resnici priokus nečesa nečistega, grdega, tako globoko je padel v oči naroda ugled političnih "voditeljev", katerim je bil najvišji ideal in cilj pridi do korita, kakor je preprosto, toda točno označevalo ljudstvo njihovo politiko.

Tudi v stari Jugoslaviji smo imeli volitve in kandidati so obljubljali svojim volivcem raj na zemlji, če jih bodo volili. Pred volitvami so prišli v okraj merilci, ki so zabili v zemljo kolčke in z njimi označili kraj, kjer bo stala bolnišnica, šola in podobno. Kandidat je zatrjeval, da se bo z gradnjo začelo takoj, ko bo iz-

voljen, da je že izposloval kredite — ko pa je bil izvoljen, so ljudje zaman čakali na bolnišnico in šolo in kolčki so strohnili v zemlji. . .

Kaj je mladina vedela v stari Jugoslaviji o volitvah? Kaj jo je tozadevno poučila oblast, kaj jo je poučila šola? Kdo ji je povedal, da ima pravico do šolanja vsa mladina ne glede na socialni položaj? Kdo je mladina delavcem povedal, da so upravičeni dobiti za enako delo enako plačilo? Kdo je kmečki mladini povedal, da je nekje dežela, kjer je tudi kmečki mladini omogočena izobrazba, kjer ima tudi kmečka mladina svoje knjžice, svoje mladinske odre? Vsakogar, ki je govoril o tem, je spravila oblast za zapahe. Šola nam ni povedala, da mora biti oblast v rokah ljudstva in ne v rokah peščice izkoriševalcev in pijavk delovnega ljudstva. Oblast v stari Jugoslaviji nam ni povedala, da ni večna, da ne bo vedno vladala, s pomočjo žandarskih bajonetov. V šoli nismo nikoli slišali da je že leta 1920., komaj dve leti po prvi svetovni vojni, stopil v veljavo odlok, ki se je imenoval Obznana in s katerimi so bili razpuščeni delavski sindikati, Komunistična partija, razne druge demokratične stranke. V šoli nas niso učili zakaj so leta 1928. ubili v jugoslovanskem parlamentu Stepana Radiča in da je 6. januarja leta 1929. opravil kralj Aleksander še ostanek demokracije in uvedel odkrito diktaturo.

Vsega tega nas je naučila osvobodilna borba. Kakšna mora biti oblast, ki je resnično ljudska, smo spoznali v času narodno osvobodilne borbe. To pa je seveda trnje v oči naše domače opozicije. Ta opozicija z gospodom Grolom in njegovimi demokrati na čelu (ki so vsi skupaj glasovali leta 1920. za razpust Komunistične partije)

Dasi se v reakcionarnih listih Amerike in Anglije še vedno vodi najbolj zahrbtna kampanja proti Jugoslaviji (in proti drugim slovenskim državam), dobivajo jugoslovanski predstavniki na konferenci Združenih narodov čedalje večji prestiž in prominenco. Dr. Stojan Gavrilović, tajnik ministrstva za zunanje zadeve, je bil izvoljen za načelnika mednarodne komisije, ki je v Združenih državah iskala primerno mesto za bodočo prestolico in dom Združenih narodov. Jugoslovanski veleposlanik v Washingtonu Stanoje Simić je bil eden izmed treh glavnih kandidatov za najvažnejšo

pozicijo v organizaciji Združenih narodov — za tajništvo. Dasi ni bil izvoljen, je značaj njegove močne kandidature dokazal, da vidijo zastopniki Združenih narodov v Titovi vladi vse nekaj drugega kot bi pa reakcionarni lisjaki radi svetu predstavili nov Jugoslavijo. Jugoslavija je tudi dobila važno mesto v odboru za socialne in ekonomske zadeve ter na odboru za kontrolo atomske energije.

Na prvem zasiedanju Združenih narodov je po dvorani zopet došel mogočni glas podpredsednika jugoslovanske zvezne vlade Edvarda Kardelja, ki je opozoril vse

našega občinstva, da uvaža diktaturo in enostrankarstvo ter da naša oblast ni prav nič "fina" in sposobna. Ti gospodje so pozabili na to, da so naši narodi v osvobodilni borbi spoznali, da je bil glavni vzrok vsemu zlu naših narodov naša nekdanja nesloga. Na te limanice naše ljudstvo nič več ne gre. Nam niso potrebne stranke, nam je nujno potrebna samo enotnost in moč Osvobodilne fronte, ki združuje v sebi ljudstvo, ves narod. Prav nič nas ne moti, če naši narodni odbori niso posebno "fini"; ljubša nam je poštena, čeprav robata beseda preprostega človeka, kakor pomaziljeno hinavčenje gospoda. Res je, da naši odbori niso še najsposobnejši za upravo oblasti. Toda to ni naša krivda, saj naše ljudstvo še nikoli ni imelo v rokah oblasti in se seveda mora še sediti učiti upravljanja svoj dom. Napake, ki jih delajo naši odbori, pa bomo odpravili sami v svoji lastni hiši z zdravro kritiko, nikakor pa ne bomo dovolili, da bi se kdor koli — naščuvan od sovražnikov našega ljudstva — skušal vmešavati v naše notranje razmere. Naša opozicija se volitev v Ustavodajno skupščino ne bo udeležila, ker ve, da bi pri volitvah klavno propadla. Nikakega programa nima, ki bi nakazal njeno stališče in voljo do rešitve problemov, katere mora rešiti in jih tudi že rešuje naš narod, združen in enoten v Osvobodilni fronti. Njen program zanikuje pridobitve naše borbe, ne priznava pravic mladine. Zdi se ji, da 18 letna mladina še ni zrela, da bi se odločala pri bodoči ureditvi države in s tem tudi o svoji usodi. Opozicija je najhuši sovražnik pravih namilne, kar nas hoče prahiti v razmere stare Jugoslavije in nas oslepariti za uspehe naše borbe. V svoje umazane špekulacije hoče vklju-

čiti še cerkev. Toda mladina zna ločiti vero od cerkve in duhovnike, ki jim je vera in cerkev sveta, od duhovnikov, katerim je vera in cerkev samo sredstvo za protijudsko delovanje. Mladina zna ločiti vero in cerkev od ljudi, ki so v času osvobodilne borbe prodali svoje pošteno ime in čast. Če bi vedeli, da bodo s svojim pastirskim pismom naleteli na odpor vernikov in posebno še mladine, bi gotovo ne storili tega dejanja.

Slovensko ljudstvo stoji za Osvobodilno fronto trdnje kot kdaj koli. Naš narod ve, da Osvobodilna fronta ne postavlja praznih obljub, da nam ne obeta mleko in med, temveč nas uči, da bo treba še mnogo žrtve in dela za dosego naših ciljev. "Nobena stranka ne more napraviti ničesar za ljudstvo. Ljudstvo samo lahko vse naredi. Stvar je samo v tem, da se ljudstvu da možnost narediti to, kar smatra za potrebno, da si izboljša življenje. In to je volivni program Osvobodilne fronte! Zaradi tega prav nič ne dvomimo, da pomeni zmaga Osvobodilne fronte tudi premaganje vseh težav, ki bodo prišle nad nas." Tako je dejal tovariš Kardelj v svojem govoru in nadaljeval: "V veliki francoski revoluciji konec 18. stoletja torej v najtežjih časih za mlado revolucionarno republiko, je tedanjio vodstvo revolucije vrglo med narod parolo, šest mesecev lakote za republiko: Mi bi danes lahko rekli:

Šest mesecev težav in upornega dela za našo mlado svobodno republiko Slovenijo in za našo zvezno republiko Jugoslavijo!"

To je tudi geslo mladine, ki nas bo vodilo pri našem delu. Za našo svobodo smo dali v borbi težke žrtve in ne bo nam žal v prihodnjih mesecih dela in žrtve

Jugoslavlani na svetovnem pozorišču

Zastopnike na pravične zahteve Jugoslavije glede ureditve bodočih mej med Jugoslavijo in Italijo. Kardelj je bil nekaj pred volitvami operiran v Ljubljani na vnetem žolčniku in se je v neverjetnem času "izlil". Poleg Kardelja, Simića in Gavrilovića zastopajo Jugoslavijo na konferenci minister Kossanovič in londonski veleposlanik Leontić.

Zavezniški komisiji, ki sestavlja mirovno pogodbo za Italijo, je Jugoslavija predložila svoje zahteve glede novih meja. Jugoslavija zahteva vse ozemlje vzhodno od črte Pontabl — Terčent — Čedad — Krmin — Tržič in Grad. Vse zaledje (sedanja italijanska Koroška, Rezijska, Beneška Slovenija, Gorška, Slovensko Primorje in Slovenska Istra) naj bi pripadalo slovenski republik, ostala Istra pa hrvaški republik. Tržaška luka naj bi postala mednarodno pristanišče z najboljšimi pogoji za prost prevoz blaga preko jugoslovanskega ozemlja, mesto Trst pa bi postalo samostojna federalna republika s svojim lastnim parlamentom in z sorazmernim zastopstvom v zvezni skupščini v Beogradu.

Jugoslavija je javno povedala, da pod drugačnimi pogoji ne sprejme italijanske mirovne pogodbe. Zavezniška komisija bo pričela ugotavljati etnično (narodnostno) mejo med Italijo in Jugoslavijo v začetku tega meseca. Komisija, sestojča z dvajsetih članov, je odgovarjala na lice mesta.

Glavna nasprotnica jugoslovanskim zahtevam je Anglija, katero do gotove meje podpira tudi Amerika, medtem ko ima Jugoslavija glavno oporo v Sovjetski zvezi. Stališče Kitajske, kateri je Rusija zadnje čase dala precej koncesij v Mandžuriji, kakor tudi stališče Francije pod novim predsedništvom, — ob času pisanja teh vrstic se ni poznalo.

V glavnem pa je borba za Trst in jugoslovanske pokrajine pod Italijo borba med britanskim imperializmom in protijudskim slovenskim narodnim gibanjem. Dosedanja angleška zunanja politika je pokazala, da se britanski imperializem, brez razlike na ideološko porazdeljenost bivše ali sedanje vlade, niso v zadnji svetovni vojni veliko naučili.

Mirko G. Kužel, tajnik.

za našo republiko! Mislimo na bratsko mladino ostalih federalnih edinic naše države, ki se morajo boriti še z mnogo večjimi težavami, kot se moramo boriti mi! Bratsko smo se borili, bratsko bomo pomagali v premaganju sedanjih in bodočih težav drug drugemu. Ohranili bomo naše častno prvo mesto pri obnovi poleg sovjetske mladine in dokazali vsemu svetu, kakšne uspehe lahko doseže narod in njegova mladina, ki ve, da ustvarja zase, da bo jutri živel življenje dostojno človeka.

Ko je šla naša delegacija v London, se je zavedala da gledajo na njeno delo milijoni Jugoslovancev z nestrpnim pričakovanjem. Zavedala se je svoje odgovornosti pred ljudstvom, pred zgodovino. Ničesar ni pozabila navesti, kar dokazuje popolno upravičenost zahteve Jugoslavije po Juljski Krajini in Trstu. Pri njenem delu jo je podprla bratska Sovjetska zveza tako, kakor smo želeli in še bolj, kakor smo pričakovali. Kljub temu, da ni londonska konferenca prinesla končne odločitve glede Trsta in Juljske Krajine, so vendar uspehi naše delegacije znatni. Ko bo šla Jugoslavija ponovno na mirovno konferenco, jo bodo v njenih zahtevah podprli mnogi zavezniki, katere je naša delegacija že prepračila o upravičenosti naših zahtev.

Vendar je od samega ljudstva Juljske Krajine v največji meri odvisna končna odločitev. Zato bodo Hrvatje, Slovenci in Italijani tako kot doslej složno nastopali pred vsem svetom z zahtevo po priključitvi k Jugoslaviji. Vse delovno prebivalstvo Juljske Krajine delovno prebivalstvo Juljske Krajine je v največji meri zainteresirano za priključitev k Jugoslaviji. Slovenska, hrvaška in italijanska mladina imajo iste interese, katere lahko uresniči samo Titova Jugoslavija. Še bolj moramo utrditi bratstvo mladine vseh treh narodov Juljske Krajine. Slovani Juljske Krajine žele živeti v miru in razumevanju z italijanskim prebivalstvom demokratična federativna Jugoslavija pa s svojimi naprednimi zakoni zagotavlja tudi italijanskemu prebivalstvu v vseh ožirih svoboden razvoj.

Na koncu svojega govora se je tovariš Kardelj zahvalil volivcem za zaupanje in končal: "Slovenski narod je razumel čas, ki je prišel in si začel enodušno postavljati temelje svoje bodočnosti."

Volitve, v katere gremo, so krona našega prizadevanja in biti morajo dostojne dosedanjih žrtve in naporov, pa tudi dosedanjih uspehov. Zaradi tega bomo 11. novembra vsi kot en mož manifestirali svojo voljo za nadaljevanje naših dosedanjih naporov, za ohranitev in za nadaljnje razvijanje pridobitev naše težke štiriletno borbe in glasovali bomo za nove napore v bodočnosti, za izgraditev velike, močne, srečne Jugoslavije, in v tej Jugoslaviji naše svobodne republike Slovenije."

Po govoru tovariša Kardelja se mu je zahvalil pisatelj France Bevk, predsednik PNOO za slovensko Primorje za njegovo poštvrteno in pogumno nastopanje na mirovni konferenci za pravice in zahteve primorskih Slovencev in vseh Jugoslovancev. Prikazal je, kakšne žrtve je primorsko ljudstvo položilo za svobodo in za združitev z Jugoslavijo. V imenu primorskega ljudstva je obljubil, da bodo Primorci storili vse, da bo svet zvedel za njihovo neomajno zahtevo po združitvi z Jugoslavijo.

Vsak mladec in mladinka sta dolžna skrbno preučiti nedeljske govora tovarišev Kardelja in Bevka. Govora sta v celoti ponatisnila "Slovenski poročevalci" in "Ljubljanska pravica" dne 9. t.m.

Milan Pogačnik.

POŠTA PETRICE KEREMPUHA

Milanu Grolu, Beograd.

... "Globoko me je ganilo tvoje pismo v katerem mi sporočaš, da si zapadel melanholijo in da študiraš teorijo o atomih. To je precej teška stvar. Na vsak način ako bi ti uspela tvoje pristahe pretvoriti v — atome. To bi bil edini način da zopet prideš do svoje stranke. Toda potem je enako potrebno izpreminiti naslov svojega lista v "Anatomija". Komaj čakam pojava na tvojem prvem zborovanju katerega boš otvoril najbrž z besedami: "Dragi brtaje — atomi. . ."

Tolažba nom je, da je padel za svobodo

Cargary — Zasledujoč razna pisma iz starega kraja, o brez številnih žrtvah, ki so padle za svobodo, nisem slutil, da je tudi mene zadela težka izguba edinega sina, ki je padel v boju proti fašizmu in tako daroval svoje mlado življenje za svobodo.

Namreč pismo sem prejel od svoje hčerke Slavice, ki ga pošiljam v prepisu za priobčitev. Izvzel sem le nekaj stavkov domačih zadev. Pismo se glasi:

Sinjvrv, 27- XI-45.
Dragi ata! Ze trikrat sem Vam pisala, kar upam, da ste dobili. Stari oče je dobil pismo od Vas,

meni kakor tisočim enako prizadetih je boljša bodočnost našega naroda.

Kakor sem od drugih zvedel je bil še eden kolovodja Rupnik-Rožmanove bande, po domače Mišček Jože (Mihelov) čigar kravo delo je bilo, da je požgana vas Zapudje in ustrelenih 8 nedolžnih žrtev. Naši partizani so že obračunale z njim in je prejel plačilo za svoje izdajalsko delo.

Mrtvim junakom smo dolžni ohraniti neizbrisani spomin v naših srcih in se v zavesti zavdati njihovega doprinosa in z tem utrditi tekovine strašne in

Zapisnik

1) Otvoritev seje ob 9/20. dopolne v navzočnosti vseh Gl. odbornikov,

2) Čitanje Zapisnikov, z dnem 14 okt. Zapisnik se uzame na znanje in sprejme eno glasno. Zapisnik z dne, 21 oktobra se isto sprejme z popravkom, da se točka, 2. glasi, da odgovarja zaključku seje Upravnega odbora, ne pa odsekovega odbora. Zapisnik z dnem 2 decembra se sprejme eno glasno.

3) Tajniško poročilo, se sprejme kakor sledi,
Zveza V.P.Z. Bled šteje ob koncu leta 1945, rednih članov in članic 503, Odstopili člani zadnje četrt letje so: Odsek št. 3. L. P. Nikvar, odsek št. P. Gheisich. Črtani člani odsek št. 10 T. Božič.

Bančna bilanca dne 1. Okt. 45/ \$8.962.56.

Dohotki za oktober — \$1.125.91.
" za november \$1.157.19.
" za december \$1.129.67.

Skupaj \$3.412.67.
Izdatki za okt. Bolniška podpora \$1.103.62.

Upravni stroški — \$ 69.29
Nov. Bol. podpora, — \$ 674.25
Upravni stroški — \$ 115.46

Dec. Bol. podpora — \$ 567.37
Upravni stroški — \$ 334.93
Skupaj \$2.939.92.

Celo letno Blagajniško poročilo: Dohodki leta 1945. — \$14.101.04.
Bilanca 31. December — \$ 9.435.31.
v Bondih Naloženo — \$ 6.000.00.
Skupno premoženje — \$15.435.31.

Bilanca narasla v letu 1945 \$ 2.385.22
Balanca Januar, 1.45, \$7.050.09.
Skupni Izdatki 1945

Bolniška podpora — \$ 9.885.59.
Pogrebni stroški — \$ 455.00.
Plača Uradnikov — \$ 829.00.
Vrhovni Zdravnik — \$ 75.00.
Poština in Telefon — \$ 48.11.
Tiskovine — \$ 306.97.
Državne oblasti — \$ 30.50.
Potovalni stroški — \$ 15.00.
Stroški v svrhu Mladin-

ske prireditve — \$ 49.00

Najemnina za sejni prostor — \$ 26.65

Skupaj — \$11.715.82
Odseki plačali članarine 1945. vstevši Mladina.

Odsek št. 1. \$1.934.71.
" št. 2. \$1.042.53.
" št. 3. \$2.406.12.

" št. 4. \$0.989.72.
" št. 5. \$0.758.50.
" št. 6. \$0.408.00.

" št. 7. \$0.823.00.
" št. 8. \$0.230.50.
" št. 9. \$0.677.50.

" št. 10. \$0.517.50.
" št. 11. \$1.004. 83.
" št. 12. \$1.291.25.

" št. 13. \$0.396.41.
" št. 14. \$1.065.90.
" št. 15. \$0.376.50.

Skupaj. \$13.922.97.
Odseki prejeli bol. podpore in posmrtnine.

Odsek št. 1. \$1.279.74.

" št. 2. \$0.761.00.
" št. 3. \$1.967.37.
" št. 4. \$0.981.00.
" št. 5. \$0.932.00.
" št. 6. \$0.452.48.
" št. 7. \$0.446.00.
" št. 8. \$0.72.00.
" št. 9. \$0.464.00.
" št. 10. \$0.463.00.
" št. 11. \$0.515.00.
" št. 12. \$0.450.25.
" št. 13. \$0.219.50.
" št. 14. \$0.878.25.
" št. 15. \$0.454.00.

Skupaj. \$10.335.59.

4) Poročilo Mladinskega Vodka: Stanje mladinskih odelkov in delovanje ter napredki ob zaključku leta 1945. Ml. odedek št. 1. Kirkland Lake, šteje 40 aktivnih članov, plačali članarine \$47.45.

za časa kampanje pristopilo 7 članov, izven kampanje pristopilo 1 član, dva Ml. člana cert št. 32, A. Pečavar in cert št. 34. E. Novak sta dopolnila starost 16 let, kot pet letna aktivna člana lahko prestopita v odrasli Odsek. Mladina pod vodstvom Ml. Vodka se je udeležila dveh Koncertov za pomoč stari domovini, en radio program ter priredila en piknik.

Val Dor, odedek št. 2. šteje 23 aktivnih članov, poslali članarine na Gl. Urad \$31.92; za časa kampanje pristopilo 6 članov, črtana 2 člana glede aktivnosti nikakega poročila.

Timmins, št. 3., šteje 60. aktiv-

nih članov, plačali članarine \$80.02, za časa kampanje pristopilo 7 članov, črtani 3, člani, J. Vintar dopolnil starost 16 let, bil 5 let aktivni član upraviče prestopiti v odrasli Odsek kod določajo pravila. Mladina priredila koncertni izlet v Kirkland Lake, kateri je prav lepo uspel z tem dal tudi pobudo drugim Odkom. Noranda št. 4. šteje 16 aktivnih članov, plačali članarine \$20.40, črtanih 13 članov, članstvo zaozstaje z mesečno članarino kar je v veliko oviro, teškoče in nered pri glavni upravi, nazadnje in ne kaže nikake aktivnosti kar ne odgovarja našim pravilom v današnji dobi, oživite Mladino, Ml. Vodka v Norandi.

Sudbury odedek št. 9. šteje 18 članov, plačali članarine \$26.40, pristopila v kampanji 2 člana črtana 2, člana, 3 člani prestopili v Odsek št. 12. St. Catharines. O delu in napredku nikakega poročila kje si ti aktivni Sudbury? Toronto št. 11. šteje 12 članov, plačali članarine \$14.21. črtani 3 člani pristopili en član izven kampanje brez pristopnine. Glede dela in napredka nikakega poročila.

St. Catharines št. 12, šteje 76 članov, plačali članarine \$104.41. za časa kampanje pristopilo 10, članov črtanih 9 članov prestopila 2 člana v odedek št. 13 Hamilton, cert. št. 257. Izidor Knafelc, iz polnil starost 16 let bil dve leti aktivni član, upravičen pristopiti v odrasli odsek. Odsek največji po številu, a o delu in napredku nikakega poročila kar ne odgovarja pravilom Zveze.

Kirkland Lake št. 14. šteje 34 članov, plačali članarine \$40.80, v kampanji pristopilo 1, član črtani 3 člani, Mladinska članica cert št. 241. Ivanka Hrbolčić dopolnila starost 16 let, dve leti aktivna članica, upravičena pristopiti v odrasli odsek, Ml. član L. Podgorac cert št. 231. prejel odškodnino \$23.00. O delu in napredku nikakega poročila.

Hamilton št. 13, šteje 13 članov, plačali članarine \$10.20. Odedek bil na novo ustanovljen Augusta 1945.

Zveza šteje ob koncu leta 1945, Mladinskih članov 291. na ovo pristopilo v preteklem letu 47, v istem letu črtanih, 25 članov. Zveza prejela članarine \$376.31. celo-

kupni sklad po knjigi \$1.037.39. odškodnina \$23.00.

5) Poročilo bolniškega nadzorika se sprejme in se ujema z poročilom Blagajnika.

6) Nadzorni odbor poroča da je pregledal knjige in pronašel v redu.

7) Gospodarski odbor poroča, da Zvezni inventar je isti razen kar se je nabavilo tiskovin.

8) Sprejemanje novih članov: Odsek št. 3, J. Mihelčič in A. Pust, oba eno glasno sprejeta.

9) Čitanje dopisov dopis od Canadian Russians Kirkland Lake branch za pomoč Rusiji v nabavo orožja, predlaga M. Otoničar, da se daruje \$10.00 podpira A. Novak. Ker pa je že več takih prošev poslanih na Gl. upravo, Izvrševali odbor ni mogel ničesar ukreniti, ker nimamo sklada v dobro delne svrhe. Zato se prosi vse odseke, da na svojih rednih sejah razpravljajo radi te zadeve in poročajo o zaključku na Gl. urad in po tistih zaključkih se bo ravnal Gl. Odbor.

10) Predlogi v korist Zveze M. Otoničar predlaga, da bi se dalo Mladini tri meseca popusta na članarini za leto 1946, podpira T. Lavrič, T. Kraje, da proti predlogu, da ostane pri starem to je dva meseca z pripombo, da za nove člane velja in samo za tiste, ki pristopijo v januarju, v začetku leta. J. Kužnik predlaga, da bi se dalo stari članom kateri so bili v Armadi in sedaj želijo zopet pristopiti v Zvezo, prosto pristopnine, eno glasno sprejeto. Gl. odbor zaključil, da kampanje v tekočem letu ne bo, ker se ni obnesla lansko leto.

J. Kužnik predlaga, da bi se nabavilo za vse članstvo stenske Koledarje za prihodnje leto. M. Otoničar predlaga, da naj se isti denar rajši porabi v druge svrhe. Za predlog J. Kužnik 3, za M. Otoničar 5. glasov. M. Otoničar predlaga, da naj Mladinski odelki vodijo vse poslovanje in dopisovanje na Mladinskega vodja, samo članarino naj pošiljajo na Gl. tajnika, in da se Mladinskemu Vodji odobri plača \$50.00 letno.

Podpira V. Vidrih, Mladinski voditelj se zahvali na časti Mladinskega vodje, da je prebilo posla da bi delal brezplačno. Sledi debata, ker noče nobeden sprejeti tega poslovanja. Predlaga M. Otoničar, da se pošlje na vse odseke referendum, da li se strinja jo da se odobri letna plača \$50.00 za Mladinskega vodjo. Večina pristane za predlog M. Otoničarje.

S tem je dnevni red izčrpan. Za boljšo korespondenco se tu navedejo vsi Naslovi Gl. uradnikov: Predsednik L. Pečavar, 49. Main St. Kirkland Lake Tajnik J. Kužnik 89. Wood St. Kirkland Lake. Blagajnik T. Kraje, 78. Wood St. Kirkland Lake V. Vidrih, Chaput Hughes. Box 28. F. Pauček, Wood St. 58 Kirkland Lake, T. Hočvar, 38. Main St. Kirkland Lake. M. Otoničar 42. Main St. Kirkland Lake, T. Lavrič, Chaput Hughes. Box 18. Ml. Vodka, A. Novak Chaput Hughes, Box 22. Zoključek Seje 11.45 do pol dne, prihodnja redna seja dne 14. Aprila

Zapisnikar, V. Vidrih.

OGLAS:

Iščem brata Jožeta Lavriča, nahajajočega se nekeje v Kanadi, doma iz Travnika, fara Loški Potok, po domače Krajčev.

Čitatelji se naprošeni ako ve kateri za njega, da mi sporoči za kar Vam bodem hvaležen. Ako pa sam čita ta oglas je proščen da se oglasi pismeno kakor hitro mogoče.

Frank Laurich
15601 Holmes Ave.
Cleveland 10, Ohio. U.S.A.

redili oni, ki so nas hoteli popoi-noma uničiti. Mislim da ni Slovenca al Slovenke kateri ne bi rad še enkrat stopil v prelepo slovensko deželo, videl svoje drage in šel na grobove svojih poznanih in domačih. Zavedajmo se, da smo Slovenci in da nam je slovenska mati ali sestra v naših otroških letih pela pesmico:

"Sem deklica mlada vesela — Sem pravo slovensko dekle. Kot slavček veselo bi pela, Da'b daleč odmevalo se!"

Tudi sedaj odmeva materin glas, ne petje, ne ob obilju veselje, ampak jok in nas kliče sinove in hčere: "Dajte — pomagajte! Naš odrešenik maršal Tito, nam ne more dati vsega, ker ne zna delati čudežev."

Tu prilagam dva dolarja za fond lista in prosim urednika, da priobči ta moj dopis, za kar se mu vnaprej zahvaljujem.

Pozdrav vsem čitateljem, Edinosti pa želim mnogo novih naročnikov.

Louis Vesel

Poročilo o letni seji in drugo

St. Catharines — Letna seja tukašnjega odseka Zveze Kanadskih Slovencev se je vršila dne 30 decembra, to je ob zaključku starega in nastopu novega leta. Na tej seji je kot navadno podano obenem letno poročilo o delu našega odseka za pretečeno leto. Skupni dohodki iz raznih prireditvev, so znašali za preteklo leto \$1,047.28, izdatki pa \$1,044.25, za pomoč stari domovini in tudi druge dobre in koristne svrhe.

Med tem igro, katero je priredil odsek Zveze dne 12 januarja, je izvršno uspela. Igralci so lepo nastopili in izvajali svoje vloge tako, da boljše se ni moglo pričakovati. Isto tako je nastopila naša mladina z deklamacijami, prav izbrane za današnji čas. Tudi obisk je bil zelo dober. Čistega prebitka je bilo \$55.45. Najbode izrečena najlepša hvala vsem, ki so igrali in dopustili svojim otrokom nastopiti s deklamacijami, kakor vsem ostalim vdeležencem.

Ker je kampanja Edinosti v teku, je na svojem mestu spregovoriti nekoliko besed o vlogi tiska. Kakor vsaka druga naselbina, tudi mi v St. Catharines smo dobili kvoto \$300.00 za tiskovni sklad ozi. obstoj našega glasila. Denarna vsota navidezno je velika, toda če primerjamo s vlogo in vrednostjo tiska, tedaj je zelo skromna. Težko si je mogoče zamisliti kdo bi mogel razen lista govoriti našim izseljencom tako efektivno, skupno in edinstveno, kakor govori in kaže Edinost od svojega začetka.

Morda bo kdo rekel, za kaj denarno podpirati Edinost, naj se vzdržuje od naročin. Zagotovo da bi tega nihče rajši videl in doživel, kakor vsi naročniki, napredni delavci in delavke. Toda je pač tako, da zaenkrat je to nemogoče. Prvič ni zadostnega števila naročnikov in drugič, da je ravno to največ odvisno aktivnega dela

Guverner Lausche za jug. pomoč

Guverner za državo Ohio, Frank J. Lausche, je v decembru mesecu 1945 leta, podpisal proklamacijo enotenske kampanje za jugoslovansko pomoč (relief). Proklamacija je podpisal na dan 24 decembra, kakor poroča v pismu, ki ga je naslovil Mr. Janko N. Rogelj-u, kateremu je priložil tudi kopijo proklamacije, kakor je priobčena v "Nova Doba", glasilo ABZ.

V proklamaciji je navedel gotove vzroke za pomoč narodom Jugoslavije, kateri so se tako junakaš borili na strani zaveznikov, med temi tudi Amerike, za skupne stvari borbe proti fašizmu, ter jo naslovil kot prošnjo vsem državljanom države Ohio, da prispevajo obliko in zdravniške potrebe.

ko je kralj Peter odobril načrt, kateri je predvideval uničiti partizane.

vsakega zavednega delavca in delavke, da podpira svoj list. Kajti z podpiranjem svojega lista, dela dvojno korist. Sam je solastnik svojega lista, sam se obenem uči in vadi razumeti velike težkoče, ki so pred naprednim tiskom in naprednim narodnim gibanjem.

Kot najboljši merilo to za nam lahko posluži drzna, sovražna in lažnjiva reakcionarna propaganda. Z čem se ni reakcija poslužila v javnosti nasprotno resnici dogodkov stvari za časa junakaške borbe narodov Jugoslavije, pa tudi sedaj, ko so za svojo svobodo plačali tako ogromne žrtve, si je res težko zamisliti naš položaj brez naprednega protifašističnega lista. Ugibali bi na vse načine kaj je in kaj ni resnica, poglavitno pa nebi mogli tako z uspehom doseči dosedanj uspeh tako s ozirom na naše organizacije in društva, kakor tudi v pomoči narodom Jugoslavije.

Edinost nam je prinašala od svojega začetka le tisto resnico o narodnih in drugače zadevah, katere je na splošno priljubljena pri delovnem ljudstvu. Priljubljena in čislana je za to, ker delovno ljudstvo ne želi laži, ne želi suženjstva, ne želi zapostavljanja. Želi slogo in enotnost, želi pošteno delo in pošten zaslužek, želi pravico in svobodo. To želi ogromna večina delovnega ljudstva. In reakcija zavedajoč se nevarnosti pred resnico, pred spoznanjem resnice po delovnem ljudstvu, izkorišča bogato podpirana sredstva, glavno časopisje, da spreči na splošno spoznanje resnice.

To vidimo iz številnih pisem, ki so jih našli rojaki dobili od svojcev iz starega kraja. Nedvomno da smo jih vsi z veliko pozornostjo in radostjo brali, če tudi so nam šle solze na oči pri posameznih stvarkih, posebno stvarkih, ki so opisovali strahote in nečloveška nasilja okupatorjev in domačih izdajalcev. Potrebno pa je sedaj, da se vprašamo samih sebe, kaj smo lahko brali v posameznih časopisih (na žalost tudi slovenskih) o partizanih, o borbi narodov Jugoslavije? Ali ni enostaven odgovor rojak: "Da — brali smo, kako so "partizani" razbojniki, kako mučijo narod, kako požigajo vasi, kako so Komunisti itd. itd."

Na vse to danes po vzpostavitvi redne pošte odgovarja prav navadno pismo, naših ožjih in širših sorodnikov in drugih sorodnikov, da je vse to podla in najbolj nizkotna laž. Ker sami so sodelovali v borbi, sami so bili priča zločinom, ki so jih izvrševali fašisti in domači izdajalci.

Na to dejstvo nas je Edinost opozorila in nas vedno opozarja, da ne zaidemo v napačna pota — ne sovražnikov svobode in napredka našega in drugih narodov, kakor tudi nas samih.

Reakcija je bruhala in bruhala kupe laži. Posamezni duhovniki so tudi marljivo, če tudi v nasprotju deset božjih zapovedi, jo pomagali v njenem prizadevanju da zasenči in omeji resnico o novi, svobodni Federativni Ljudski Republiki Jugoslaviji. Toda svojega nameravanega cilja ni dosegla. In v tem gredu deloma zaslučje nam, ki smo delali in podpirali svoj list, ter potom njega go-

vorili o tem, kako mislimo o reakciji in kako mislimo o našem junakem narodu. Reakcije smo obsodili in jo moramo tudi v bodoče obsoditi ne samo z besedami, ampak dejanji. Ta naša dejanja bodo najbolj občutljiva za reakcijo tedaj, kadar bomo dobro organizirani, edinstveni in složni, posebno pa, kadar zagotivimo dober obstoj našemu listu. Kakor organizacija tako list, bosta mogoča pripraviti le tista mizerna tla sovražnikom napredka in ljudskega progressa, katere dolikuje edino ljudskim sovražnikom, da se jih spozna v pravem pomenu besede.

John Črnič, taj.

Kdo sem in kam naj pripadamo

So Porcupine — Dosti ljudem ni še znano o našem malem mestecu, ki leži ob železniški progi, obdano s smrekovim gozdom naokrog in tudi do gotove meje poljem, če tudi tako daleč na severu. Torej to je mala majnska vasica. Večina ljudi, posebno nas izomzemcev se preživljamo s delom v zlatem rudniku. Ker pa ni preveč zdravo to delo, je za nas majnske znane najhujša bolezen "silicosis", med tem, ko se večkrat pripeti tu in tam nesreča, da se kdo ponesreči ali pa koga tudi ubije.

Ob tej priliki se tudi jaz najljepše zahvalim vsem Slovincem So Porcupine in Timmins kakor tudi sbratrom Hrvatom, ki ste me prišli obiskat ob času, ko sem ležal en mesec v bolnišnici. Sedaj se nahajam doma pod zdravniško oskrbo.

Kot sem že zgoraj omenil naša naselbina ni velika. A živijo pa tu ljudje vsake narodnosti, ali najmanj pa je nas Slovincem. Premalo da bi vstanovili svojo organizacijo. Zato pa gremo večkrat iskati zabave k našim sbratom Hrvatom. Čast in pošteneje njim. Saj berete v listih, "piknik" priredi odsek društva H.B.Z. itd. Večkrat gremo tudi na njih večerinke.

Če nam prilika nanese gremo obiskat naše aktivne Slovence v Timmins. Res lepe zabave prirejajo, se prav razveselimo kadar se snidemo skup in jim damo popolnoma pravico dati v javnost, da večerinko priredi odsek Z.K.S. v Timmins. Napravili smo tudi mi Slovenci iz So. Porcupine zabavo ako se spominjate, označena pod naslovom "Slovenci v Jezevi vasi." Res da dosti ljudi v južnem kraju dežele nas pozna, je pa tudi drugod ljudi, ki nas poznajo pa ne vedo "Kdo smo in kam pripadamo." Bom pa kar po domače povedal to je: F. Priatelj, T. Krasovec, J. Vidmar, T. Pašič in jaz L. Vesel, z familijami in A. Zadnik še lep fant. Smo tudi člani v vsako jakih društvih in smo naročniki različnih časopisov. Jaz sem n. pr. član V.P.Z. Bled, H.B.Z., ZKS, in M.M.S.W. Union. Sem naročnik lista Edinosti in tudi s pomočjo bratov Hrvatov v Svetu K.J. Slovanov. Pla-

čal sem en dolar pristopnine in dali so mi knjižico, na katero naj pritisnem znamke kolikor sem daroval še nisem imel sem se potrohal za Jugoslavijo. Ker jih tisti-krat še nisem imel sem se potrudil da sem jih dobil. Imam znamke in spricevala, vse jako lepo v redu. Čas tako poteka in hčerka pride sinoči iz pošte in zavpije: "Ata spominsko knjigo smo dobili!" Zelo smo bili veseli vsi skup. Skočim po konci in iztrgam ji iz rok, da bom preje našel svoje ime in vsoto, ki sem jo daroval. "Ata, ti dobro ne vidiš, jaz bom preje našla prigovarja hčerka."

Išče ona, iščem jaz in sprevidela sva, da mojega imena in imen od ostalih Slovencev tudi iz So Porcupine ni. Torej mojih 20, T. Pašič 25, Zadnik 20 in še par drugih, ki so darovali še večje denarne vsote, naših imen ne najdemo v tej knjigi. Kdo je napravil pomoto bo mogoče rekel kakor Anglež, kadar kaj zakrivi: "I am sorry or excuse me." Škoda se lahko povrne ali ne more mo povrniti tistega kar bi jaz najbolj rad, namreč mojega imena v knjigi, katero bo bral ne samo Slovenci, Hrvaški in Srbski jezik tu v Kanadi in Ameriki, ampak ostali Slovanski in drugi narodi čez sto in sto tisoč letje v zgodovini.

Torej dragi rojaki Slovenci in ostali Jugoslavlani! Ali nas ni lahko sram, ko ljudje iščejo v tej knjigi naša imena in jih ne najdejo. In kaj se bodo rekli ljudje v starem kraju ker njihovega strica ali ujca, tu imena ni! In ker ga ni, to je znak, da nisi bil v vrstah onih, ki so se borili v vrstah za obstoj in boljšo bodočnost ne samo samih sebe, ampak nas vseh posebno pa za našo mladino. Ni pa še s tem rečeno, da smo z vsem zakasneli, ker glavna spominska knjiga še ni tiskana. Še lahko prispevamo vsak po svoji moči. Zrno do zrna pogača, kamen do kamna palača, pravi stari pregovor. Zbirajmo v denarju, zbirajmo v blago, da jim pomagamo celiti rane, katere jim je prizadejeal ta prokleti fašizem in nacizem.

Časi se menjajo in prišel bo čas, ko bi radi šli in se prepričali na svoje oči, kaj so nam na-

FRANCE IN SLAVICA ZALEC

a mojega še ni. Če Vam je mogoče, bi Vas prosila, da bi mi poslali kaj obleke. Tukaj je še bolj pomalo kakega blaga. Po večini je vse uničeno. Okupator in domači izdajalci so nam uničili vse.

Mogoče ste že dobili pismo od mene, v katerem sem Vam sporočila, da našega Franceta ni več med živimi. Ko sem Vam pisala, nisem znala nič točnega. Vedela sem samo to, da je pogrešan. Zdaj, 20-XI- sem bila v Zagrebu, tam kjer je bil pogrešan. Našla sem grob in smo ga odkopali. Poznala sem ga samo po obleki, drugače so bile same kosti. Saj ni bil v krsti. Bil je z enim drugim vržen v grob. Boli me strašno! Saj veste, da nimam nikogar več svojega. Tolažba mi je samo to, da se je boril za svobodo!

Bil je dve leti partizan. S svojim mitraljezom, se je junakaš boril proti sovražniku in domačim izdajalcem. Bil je najboljši mitroljevec v svoji brigadi. Imel je podoficirski čin, starejšega Vodnika. Sedaj ga bom pripeljala domov in ga bomo pokopali v mamini grob.

Komaj sem se malo potolažila. Sedaj se mi je odprla nova rana. Zelo rada bi postavila namreč spomenik, saj si ga je zaslužil on in mama. Saj drugacije jima ne bo treba več. Prav lepo bi Vas prosila, če bi mi mogli poslati nekoliko v pomoč. Ko bi bil spomenik gotov, ga bom dala slikat, da boste videli, zadnji spomin našim dragim.

Vsi naši fantje so bili partizani. Mnogo jih je padlo. Samo Tržankin, Pavleč najmlajši, Brekančev, eden Baričev in Kusice sin, so bili pri sovražniku. Za njih se zdaj nič ne ve. Najbrž da jih ni več živih. Naš France je padel za svobodo častno in nas ni sram povedati, a oni se sramujejo. Koliko naših najboljših je padlo za njih!

Za sedaj naj zadostuje, drugič več. Prav lepe pozdrave od vseh, posebno od hčerke, Slavice.

Smrt fašizmu — svoboda narodu!

Dotično pismo sem prejel 4. 1-46, ki me je hudo potrlilo. Edino kar me tolaži v teh težkih časih je, da se je moj sin France junakaš boril za svobodo ne samo svojega, ampak vseh svobodo ljubnih narodov. Drugo mi je v tolažbo moja ljubljena hčerka, ki se je trudila in prenesla vse, da je našla ostanke svojega brata, mojega sina, in omogočila da bo počival v domači zemlji, katero je v življenju tako ljubil, da je dal svoje mlado življenje. Tolažba

krvave borbe narodov Jugoslavije.

Slava vsem padlim borcem in borkam in nedolžnim žrtvam!

Smrt fašizmu — svoboda narodu!

Matt Zalec

Fašistično zaledje v Španiji

Večji del dnevnega časopisja skuša podati vtis v javnosti o gotovih razmerah v Španiji. Nekateri so izjavili da je fašistični general Franko "odlično zanikal, da

Prispevki za vojne sirote v Jugoslaviji

Prejeli smo od Mrs. A. Bravar imena žen katere so darovale prispevke za potrebne otroke v Jugoslaviji. Kakor povsod drugod po naselbinah v Kanadi, tako se tudi žene v Nanaimo trudijo kako obkrožiti kolikor največ mogoče takorekoč nage in osirotele otroke kateri so zgubili svoje starše v domovinski vojni proti krutemu sovražniku nazi-fašizmu. V ta namen so darovale žene kakor sledi:

Po \$5.00 je darovala Stana Koba. Po \$3.00 so darovale: Jelka Bravar, Marta Badovinac in Jelka Kulai. Po \$2.00 so darovale: Ivka Puz, Bara Vlasic, Nely Zitzko, Turk, Draga Tozzeti in Marta Udova Badovinac. Po \$1.00 so darovale: Kata Arbanas, Slava Lučić, Draga Bedić, Ljuba Tončeti, Milka Blažina, Mary Vlasic, Josipa Pujonić, Roza Samarini. Tončka Kobe, Lojza Klobčar, M. Kambič, Lina Skinsky, Goldie Mozle, Danica Kule, Mary Beg, Kata Malešić, Mica Bukovec, Anka Tonzeti, Anne Majnerić, Steve Vlasic, Luka Padović, T. Novosel in I. Beg.

Na svatbi Goldie Badovinac se je nabralo \$100.00 za otroke v Jugoslaviji. Darovali so sledeči: Po \$10.00: John & Marta Popovich in Martin Stipac. Po \$6.50: John Bunich. Po \$5.00: Frank

Simčič, Geo. Badovinac Eagle, Joe Skedel, M. Lukičak, Mr. & Mrs. Mosely, Bill Tijan, Mrs. Obučina in John Bušljeta. Po \$2.00: Mike Gudal, Steve Perak, Steve Vlasich, P. Pezelj, John Beg, John Garapich, J. & Mrs. Zitzko, Joe & Mrs. Malnarich, M. Asich, Mr. & Mrs. Bravar in Dane & Yela Kulai. Po \$1.00: Joe Kozlovac, Tom Gornick, Marta Grubacevich, Dane Rajakovich, P. Brajdich, Frank Krcich, F. Samarin, M. Arbanas, Frank Nezhich in Mrs. Krajacich. Po \$0.50: M. Lukancich, Mrs. Bravar dodala še \$1.00 da je svota znašala skupaj \$100.00.

Za vsoto katere je bila nabrana na svatbi Goldie Badovinac so žene kupile različne stvari kakor sledi:

Odeji (kovtrčkov) 40. Spodnjega perila, 6. Nočnih srajc 10. Jopičev, 19. "Spodnja krila", 14. Velikih jopičev, 7. "Kout majica", 10 Nogavic, 10 parov. Opravic, 10. Gumijastih hlač, 10. Gumijastih plenit 10. navadnih plenit 14. ducatov. Dudic, 30. Mila in padvra, 10 setov. Steleničic za otroke. 20. Niti (cvirna) 24 špolje. Igel za šivanje 10 zavojčkov. Nove obleke 3 zaboje, ponošene razne vrste 1 zaboje.

A. Bravar

Dobro delo daleč zveni

Sudbury — V listu Edinosti smo čitali, da nas Timminski listi vprašujejo; kaj delamo v Sudbury? No, da radi spimo je res, ali kadar nas pa ženski spol prebudi pa radi slišimo in tudi delamo. Takoj po tistem dopisu (A. Starič op. ured) smo priredili dve zabavi in to: Eno večerno zabavo pri Mrs. Karolini Bubalo dne 19. jan. katero je priredil odesk Z.K.S. drugo so pa priredili Sudburški "jagri" pri Franku Kužniku na Burton Ave. dne 20. jan. V kake svrhe mi ni znano. Mogoče bodo oni sami poslali na Edinost na račun naše kvote. Najbrž pa bo za srne in bele zajčke, da bodo bolj prijazni prihodno jesen. Slišal sem da prošle jesen se jim je kar megilo pred očmi ko so srne in zajčki tekli mimo njih. No, mogoče pa da ni vsa krivda na srnah ali zajcih da so bili tako urni in niso hoteli popakati da bi jih postrellili, še nekaj drugega tiči tu zadaj. Slišal sem namreč da se je eden prav lepo izrazil, ravno pred odhodom na "jago", ko ga je rojak vprašal če grede na srne? On mu je pa odgovoril: "Ja, ali najprej bom komuniste postreljal, potem bom pa srne". — Na žalost so pa srne in zajci mimo njega utekli, jerebice so zletele v zrak — a za komuniste pa srca ni bilo. . .

Dragi tovariši in tovarišice, znano vam je da smo dobili knjižice kjer so imena darovalcev, kateri so darovali za naš narod v našem rojstnem kraju. Res lepa hvala vsem trem organizacijam ker so nam jih poslale. Ali na žalost sem se takoj domislil na vse rojake, znanice in prijatelje širom Kanade in Amerike in dosti imen pogrešam ker jih ni notri. Žal mi je vas opominjati in skoro da je mene sram ko se domislim na svojo mater, očeta, sestre, brate in sorodnike. Ali še danes ne vidim

Koncert v Windsorju

Odsek Zveze Kanadskih Slovencev priredi dne 24. februarja ob 2 uri popoldne koncert s plesom v Čehoslovski dvorani, 1367 Drouillard Rd.

Uljudo že vnaprej vabimo Slovence in Slovenke, kakor tudi sobrate Hrvate in Srbe iz Windsorja in okolice, da se udeležijo največjemu številu, ker redko kdaj vidite kaj takega.

Posebno vabimo naše sosedne Detroitčane, ker brez vas ne bomo tako veseli kot z vami. Zato raj se lepo naprošani, da se tudi vi udeležite.

Postrežba bo kakor navadno izvrstna! Vsi na koncert v nedeljo dne 24. februarja.

Odbor.

POZOR TORONTO

Ker so vsi prostori v Makedonsko-Bulgarski hali na 386 Ontario zavzeti v nedeljo popoldne, se bo seja Odseka Z.K.S. vršila vseno v teh prostorih in sicer, dopoldne ob 10 uri v nedeljo dne 10. feb. na 386 Ontario St.

Vabljeni ste vsi člani in članice da se seje za gotovo udeležite in tudi prijatelje privabite s sabo, ako niso še člani, je lepa prilika da se zapišejo v Z.K.S. ker smo še vedno v kampanji za novo članstvo.

Odbor

Slika iz internacije na Nemškem

Naslednje pismo, oz. izrezek iz časopisa (najbrž Enakopravnosti) nam je poslal naš rojak in narovnik John Pirc, stanujoč v Clevelandu, ki ga je dobil od brata Franceta Pirc iz starega kraja, kateri se je nahajal v internaciji v Nemčiji.

Kot znano, so Pirčevi vodili gostilno na Rakeku, in ker je bila vsa družina aktivna v borbi na strani partizanov, je bila vedno zasledovana po sovražniku in domačih izdajalcih. Pismo, ki ga je Franc pisal bratu Johnu dne 25. avgusta 1945, je sledeče vsebine:

"Včeraj je dobil tvoje pismo Andrej in sem ga tudi jaz pre-

bral. Pišeš, kakšne grozne stvari so bile tukaj, res je bilo grozno, tako, da človek skoraj ne more vse popisat, kaj je ljudstvo vse trpelo.

"Leta 1941, aprila meseca so prišli Italijani in so kmalu po prihodu začeli z internacijami. Prvo so jih zapisali v Ljubljani. Kadar so napolnili ljubljanske zapore, potem so jih začeli vlačiti v Italijo, v različne lagorje. Tam so jih stradali, tako da jih je v Italiji mnogo pomrlo.

"Leta 1942, v februarju, so šli prvi Rakovski fantje v gozd v partizane, proti okupatorjem. Med njimi sta bila tudi Jožetova dva sina, Ciril in Franci in Milča

Francelina sin, in so vsi trije mrtvi. Vseh skupaj je v gozdu padlo iz Rakeke preko 50 fantov.

"V marcu leta 1942 so Italijani internirali Jožeta, Milča, Jakopovega Martina in še druge. Jožetovega sina, starejšega Joška, so uveli pri Trstu Italijani, so ga zaprli v Trstu tri mesece, potem so ga pripeljali v Ljubljano. Nato so aretirali še Micko, ženo Jožetovo ali mamo Joškoto; sta bila v Ljubljani obsojena, sin Joško je dobil 12 let ječe, Micka, mama, pa 16 mesecev. Joškoto so odpeljali v Italijo, v zapore, Micko pa v Ljubljano in je tudi v Ljubljani umrla. Tako je Jože zgubil v tej vojni ženo in dva sina.

"Leta 1943 je šel tudi moj sin, v maju mesecu, v partizane v gozd. Star je bil 17 let. Junija so mene aretirali in me odpeljali v Ljubljano v zapore. Nato so me izpustili v avgustu. Dne 8. septembra je bila kapitulacija fašistične Italije. Takrat so prišli vsi interniranci iz Italije domov. Potem se je začela še večja borba. Po kapitulaciji Italije so zasedli Nemci in pa naši pomagali domobranci, Rupnikova garda.

"Leta 1944, dne 23. januarja, ob 7. uri zvečer so mene aretirali naši domobranci in so me odpeljali zopet v Ljubljano v zapore. Potem so me izpustili domov, radi ene intervencije enega gospoda, to je bilo 26. marca. Ker smo delali vsi za partizane, jaz žena in otroci, so me zopet aretirali 22. septembra in zopet odpeljali v Ljubljano v zapore. Iz Ljubljane so me odpeljali 1. decembra v Nemčijo, v Erfurt, severno od Berlina. Tam sem delal v delavnici do 29. marca. Istega dne zvečer ob 11. uri smo bili bombardirani in se čudim, da sem se rešil; 12. aprila nas so osvobodili Amerikanci. Dne 15. junija so se Amerikanci umaknili in so prišli Rusi. Tako sem potem šel iz Nemčije 15. julija domov. Domov sem prišel 29. julija in vse leto srečno našel pri življenju, samo za sina Marjana ne vem nič, ali je živ ali mrtve.

Sedaj je tukaj že precej v redu samo za obleko in obutev je bolj težko.

"Sedaj, dragi Janez, kakor pišeš, si vedno bolehen. Mogoče, ko bi se vrnil domov, v svoji domači osvobodjeni srečni kraj, bi mogoče bilo za tebe bolje. Piši še kaj!

"Pozdravi Toneta in njegovo družino, posebno pa junaka-pilota, ko je pomagal rušiti Nemčijo. "Najlepše bratske pozdrave ti pošilja brat

"Franc,

"Rakek, št. 163."

"Smrt fašizmu — svoboda narodu!"

ZAHVALA ZA OBISKE

Centeno Uredništvo! Dovolite mi malo prostora v listu Edinosti, da se oglasim z par besedami.

Ko sem prišel domov v Timmins, je bilo precej hladno jutro, 30 stopinj pod ničlo, kar pa ni nič čudnega za severni predel dežele. Vendar pa sem se počutil bolj zadovoljnega, ko sem se znal zopet pri svoji družini in med mojimi prijatelji. Ne smem pa pozabiti mojih prijateljev v Torontu. Čutim se dolžnega, da se moram pristočno zahvaliti vsem kateri ste me obiskali in prinesli razna darila za časa mojega bivanja v "General Hospital", v katerem sem se zdrvil radi poskodb na roki, ki mi je bila prizadejana v rudniku Severne Ontarije.

Naj omenim, da sem imel še precej dosti obiskov, posebno od članov in članic Z.K.S. in ker smo ravno v kampanji za novo članstvo omenjene zveze, bi jaz apeliral na vse one Slovence in Slovenke, kateri še stojijo po strani, bodisi iz kakšnega koli vzroka, da stopite vsi v vrste, kjer je vaše mesto to; v "Zvezo Kanadskih Slovencev", da tako združeni pomagamo eden drugemu. Niti pomisliti si ne more eden kako dolgočasno je človeku, ako si osamljen posebno ako pride od tega, da mora iti v bolnico. Zato se še enkrat najlepše zahvaljujem vsem onim, kateri ste me obiskali lansko leto 1945 in letos 1946. Pripravljen sem vam povrniti ako bo meni količnik mogoče. Seveda pa je moja želja, da ne pride od tega da bi vas moral obiskovati po bolnišnicah, ampak na neki drugi način, zdrave in vesele, pa akoravno se najdemo enega drugega dneva v Jugoslaviji.

Torej še enkrat hvala lepa vsem in za vse.

Tony Slak

okrepila telo. Ponosni bomo lahko nekoč, da smo jim pot do zdravja in novega življenja pomagali zgraditi mi, sinovi in hčere, vnuki in vnukinje Slovenije iz daljne Amerike.

Mirko G. Kuhel, tajnik.

Pismo iz Krasinca v Belikrajini

Naslednje pismo je dobil T. Jakofčič od svoje hčerke iz starega kraja. Glasi se:

Dragi Ate! Po dolgem času se Ti zopet oglašam Tvoja mala Micka. Gotovo me imaš pred očmi, še kot malo poredno punčko, ko sem se na Tvojih kolenih zibala v široki otroški obleki, ki mi jo je z veliko težko in še večjo skrbjo kupila mama. Tako Micko si mogoče Ti predstavljáš še danes. In sicer tako, ki Te je vedno prosila le bonbone.

Toda ate, ali veš, da je Tvoja mala Micka že velika in močna punca, ki mami pomaga delati in gospodariti in končno, ki ji je edina pomoč. Ta mesec 26. septembra sem ispolnila 22 let, potem lahko sklepaš, da nisem več otrok.

Tudi jaz sem šla v svet za boljši kruh. Izučila sem se v trgovini in nato sem bila še naprej v službi, da sem si kupila vse najpotrebnejše kar človek potrebuje, ker doma, glede slabih razmer tega ni bilo mogoče. Med vojno 1944 leta sem šla v partizane, da sem tudi jaz sama čim več doprinešla za osvoboditev naše domovine. Nadomestila sem Tončka, ki je moral tako zgodaj žrtvovati svoje mlado življenje in s tem

nam je vcepil rano, ki se ne bo nikoli zacelila. Tolaži nas le to, da je padel za svojo domovino in za svoj slovenski narod.

In sedaj ga moram nadomestiti doma. Rada bi šla v svojo službo, pa mi čas ne dopušča in tudi mame ne morem pustiti kar tako same. Tončka se je poročila, ima sinčka, mož je v Beogradu na ministrstvu, ravno danes je prišel za nekaj dni na dupust, pa je šla mama v Ljubljano, da se bodo kaj pogovorila. Je zelo priiden.

Z mano počasi delamo tako da ne stradamo ničesar. Letos je bila bolj sleba letina, ker nam je toča trikrat vse pobila. Pa upam, da bo za silo že šlo.

Na Krasincu je veliko novic in dosti izprememb, katerih ne morem opisati. Mogoče Ti še ni znano, da je tudi od naše sosedne Jurčakovice Maričke ubit v vojski sin Tone. Tako, da na našem razkrižju smo zmiraj same ženske.

Pismo pošiljam na Janez-a Smuk-a, ker Tvojega naslova ne vem. Upam pa, da Te bo to pismo dobilo in da bom dobila kmalu Tvoj odgovor nanj.

Mnogo Te pozdravlja Tvoja

Mila Jakofčič

V ČASU BORBE V BELIKRAJINI

(Iz 1 strani)

poslali enega na posebno dolžnost, da mu upihne njegovo izdajalsko dušo. Žal temu, da ni dosegel svojega cilja. Toda od tistega časa, se enako ne ve, za Turka. Govori se da je ubit. Znano je dele Tomca (Školjca) iz Tanče gore. Ta se je celo drznil iskati partizane v gori, da bi jih izdal Italijanom. Še tisto večer je dobil svoje plačilo.

PRVE ŽRTVE IZDAJALCEV

Dve prvi žrtvi naših izdajalcev sta bila Franc Špehar iz Gorice pri Sinjemvrhu, bivši župan občine Sinjivrh, eden od najbolj zavednih Slovencev, in Miha Mukavec iz Špeharov. Zgodaj spomlad 1942 leta, sta bila aretirana in za čez noč, so jih Italijani zaprli v farovško klet na Sinjemvrhu. Drugo jutro so jih Italijani ustrelili s strojnico pri "razdvačju", brez da bi jima povedali za kaj.

Partizani so imeli svoje zbirališče na Maverlinu. Odtod so imeli lep razgled po vsej Belokrajini, posebno pa na premikanje italijanske posadke v Črnomlju. Na drugo stran nad Maverlinom, ni bilo italijanskih postojank do Kočevja. Koprivnik je bil prazen in tako so se naši čutili bolj varne. Včasih so jim nekoliko nagajali s tem, da so obesili na vidno mesto slovensko zastavo. Ko so Italijani opazili zastavo, so streljali z topi na njo iz Črnomlja. Toda brez uspeha. Zadelo je niso nikoli.

Kakor sem navedel vrste partizanov so se stopnjevala večala, kateri so bili nastanjeni po okolišnih vaseh. Navadno so ostali po nekoliko dni v eni vasi. Tako je bil tudi večji partizanski oddelek dne 19. avgusta 1942 leta v vasi Zapudje, pri Dragatušu. Ravno ko se enega vola sneli s kože in pripravljali za kosilo, so prišli iz Sinjega vrha italijanski fašisti, katere je vodil domači izdajalec Jože Mukavec, p.d. (Mišev), nenadoma in neopaženo. Partizani so se v naglici razkopirali. Na to so fašisti, oropali in zažgali vas Zapudje. Ljudje so si skušali rešiti obleko, obutev in druge stvari. Italijani niso tega dopustili in so ženskam iz rok trgali rešeno perilo, obleko itd. Zgorelo je 76 gospodarskih poslopj z vsem kmečkim orodjem. Ujeli so osem mladih fantov in mož, jih tam na mestu ustrelili. Tudi v tem slučaju kakor v prvem, so streljali ljudi, brez da bi jim povedali za kaj. Kot posledica tega, ostale so tri mlade vdove z maj-

hnimi otroci, komaj pred enim letom poročene. Ustreljeni so bili: Franc in Peter Lašič (brata), Peter Plenič, Poljde Mihelič, Jože Brajdich, Peter Štefanič, Štefan Gorše in Alojz Zalec (Rotinin). Vsi iz Zapudja.

Zapudje je bila ena najbolj cvetoča vas, kjer so bili kmetje vsi dobro stoječi. Danes je pa ena najbolj revna v občini Dragatuš. Samo dva gospodarja sta ostala nepoškodovana, med tem, ko so ostala gospodarska poslopja in orodje popolnoma uničena. Izdajalec pa je prejel plačilo za svoje izdajalsko delo točno šest mesecev po tem nepozabnem dogodku.

PARTIZANI, KMETJE, PREVAŽANJE IN ZBIranje HRANE

Moč partizanskih vrst se je stopnjevala in večala. Poleg napore za oborožitev, se je istočasno pojavil napor radi hrane. Kmetje so podpirali našo vojsko s hrano in prenočišči. Po dnevu tega ni bilo mogoče, ker bi bili Italijani z lahka opazili njihova skrivališča. Zato smo po dnevu šli po eden v vsako vas povedat, da vsak kmet v vasi naj prinese zvečer toliko in toliko hrane na določeno mesto. N. pr. krompir, repa, kolerada, zelje, moka ali pa kaj kdo premore. Ko je bila hrana tako skupaj znešena, sta eden ali dva kmeta naložila vozeve, zapregla vole in odpeljala hrano na Maverlin, ali pa kamor je bilo že vnaprej določeno. Tako se je oskrba s hrano naši vojski, ponavljala naprej. Pozneje ko je bila Belokrajina osvobodjena, ko je imela naša vojska na razpolago nekoliko konj, ter ob mejah svoje močne brigade, po tri ali štiri, katere so ščitile Belokrajino pred sovražnikom, so kmetje vozili hrano za vojsko, seno in oves za konje. Vso to hrano so belokranjski kmeti, dajali in vozili naši vojski, da ni bila lačna. Naši kmeti so storiili v eno in pol leta veliko požrtvovalno delo. Po noči in po dnevu so skrbeli za hrano naše vojske, samo da vzdržijo težke napade sovražnika. Dajali so kolikor jim je bilo mogoče. Mnogi so mnogo krat prišli iz tako napore vožnje domov utrujeni in zelo potrebni počitka, ali niso klonili. Zato naši kmeti v Belokrajini zaslužijo vso pohvalo in priznanje za njih požrtvovalno delo za osvoboditev domovine.

Usoda je bila nam naklonjena za to, ker je bila v Belokrajini dobra letina 1943-1944 leta. Če bi ne imeli dovolj hrane, nebi bili vzdržali. Po vaseh smo pobirali kproja za partizane. Da ne poza-

bim omeniti partizani niso mogli voziti hrano po cesti, ampak po stranskih potih, po mehkih, da se ni slišal ropot voza. Včasih so naši kljub pazljivosti po noči zvrnili pozornost sovražnika, kateri je začel besno streljati s strojnicami in minometi v smeri ropota voza.

Tudi Italijanom smo zaplenili hrano. Ko so imeli Italijani večje zaloge hrane pri trgovcih, kjer ni bilo njihovih postojank, so prišli po noči partizani in zaplenili hrano. Tako so zaplenili pri trgovcu F. Štefaniču iz Dragatuša dva polna voza hrane.

Ko še ni bilo sovražne postojanke v Dragatušu, so redno hodeli italijanske kolone iz Črnomlja, močne po tisoč mož po cesti na Vinico in Sinjivrh, katere so vozile hrano, denar in druge potrebščine za svoje posadke. Tako je šla kolona iz Črnomlja proti Vinici dne 29. septembra 1942 leta. Kakšna sreča jo je zadel na tej poti?

(Nadalje prihodnjič)

SEJA TITO KLUBA

V ponedeljek dne 11. februarja ob 8 uri zvečer se vrši seja "Tito" kluba, delavske progresivne stranke. Seja se vrši v prostoru 386 Ontario St.

Naprosajo se člani in članice, kakor tudi drugi delavci, kateri se žele vpisati v delavsko stranko, da pridejo na sejo točno ob določenem času.

Odbor:

NAZNANILLO

(Iz 1 str.)

slana v staro domovino.

Vse podrobnosti o značaju te mladinske bolnice, kakor tudi minimalno vsoto, katero bomo skušali nabrati, bo določil glavni odbor SANSa na svoji seji dne 9. marca 1946.

SANS od slej ne bo več pobiral prispevkov v gotovini za takojšnjo pomožno akcijo, temveč bodo vsi zadevni prijemniki vpisani v fond mladinske bolnice. Zbiranje obleke, perila, obuvala in drugih potrebščin za Jugoslavijo pa se naj še nadaljuje in vse nabrano pošilja v skladišče v New York.

Naše članke, podružnice in druge podporne ustanove ter posameznike prosimo, da z vso vneto in agresivnostjo podprejo to plemenito idejo in tako pomagajo v Sloveniji postaviti spomenik — mladinsko bolnico — ki bo slovenski mladini vrnila zdravje in ji

Iz francoščine prevedla K. N.

"Ne govoriva več o tem, senora mala. In če mi hočete storiti posebno veselje, mi odslej recite Miguel. . ."

"Rada! Ali ste to ime povedali tedaj, tisti dan, ko sva se poročila?" je vprašala.

Kajpak!"

"Nič se ne spominjam."

"Bili ste tako prestrašeni, tako zmedeni. . ."

"Strašen čas sva preživela," je potrdila in čez ušni, od solz zardeli obraz ji je zletela temna senca. "Mnogo ste tvegali tedaj, Miguel, da ste me rešili!"

"Tvegala sva oba, senora!"

"Tega vam ne bom nikoli pozabila! Včasih se vprašujem, Miguel, ali sem vam pač povrnila za vse, kar ste vi tedaj storili zame?" Vprašajoče ga je pogledala.

"Nočem, da ste mi hvaležni." Zardel je ob misli, da si je tisto noč tako rekoč sam vzel svoje plačilo. Potlej je še bolj tesno stisnil njeno roko v svoji in tiho dejal:

"Že večkrat sem vam hotel razložiti, Orana, da tedaj nisem mogel ravnati drugače. Bilo je, kakor da bi bil začaran, uklet, vaše oči. . . vaše ustne, vaši lasje, vi. Orana ste me popolnoma zmedli! Tisti trenutek se nisem več zavedal, kaj počnem. . ."

Ob tem odkritem priznanju je mlada žena zardela. Srce ji je pričelo hitreje utripati. V nenadni zadregi je odtegnila svojo roko in hitro dejala:

"Oh, Miguel, poglejte, koliko je že ura! Ne boste utegnili kositi, če boste hoteli odpotovati ob uri, ki ste mi jo bili rekli."

Zdelo se je, kakor da bi nenadno opozorilo spravilo mladega moža v slabo voljo. Videti je bilo, da bi rajši ostal kakor odpotoval. Vseeno se je pa takoj vzravnal in kratko dejal:

"Da, čas bo. Lahko ukažete služkinji, naj pogrne."

XXXIV

Če bi nepristranski opazovalec mogel opazovati življenje mlade zakonske dvojice, bi kmalu spoznal, da mlada zakonca živita sicev na videz nebržno drug ob drugem, da se pa vendarle na skrivaj venomer opazujeta, ne da bi vedela drug za drugega.

Moreno, sicer tako živahen in prešeren fant, je skušal svoj neugnani temperament prilagoditi mirnosti svoje mlade žene. Orana pa sama ni vedela, kdaj se je poslednjič od srca smejala. . . Nekakšna tesnoba se je polastila, kakor se polasti strah otroka, če posluša pravljico o volku, ki je požrl jagnje. . . Ta strah se je zrcalil v začudnem pogledu njenih sinjih oči in v plahosti njenega nastopa. Njeno vedenje kajpak Morenu ni olajšalo položaja ali ga spodbujalo, da bi ji razkril svoja čustva.

Mladi Spanec je vsak dan odhajal v pisarno, tako da je ostala Orana večino dneva sama doma. Videla je svojega moža samo pri kosilu in pri večerji. Orana je bila, kakor vsi ljudje z dežele, vajena zgodnjega vstajanja. Nekajkrat se je zelo začudila, videč, da je njen mož še op deseti popoldne doma.

"V naših pisarnah prično delati pozneje," ji je nekoč pojasnil, videč, da se čudi, ker še ni šel.

Orana je po teh besedah sklepala, da je njen mož v službi na Španskem poslanstvu ali na Španskem konzulatu. To je bilo vse, kar je vedela o moževem poklicu, kajti Moreno sam ji o tem ni nikoli ničesar pripovedoval.

Po večerji sta včasih odšla na večerni sprehod po razsvetljenih pariških cestah, včasih pa v kino ali v gledališče. Orana je komaj pričakovala teh večernih sprehodov, kajti tedaj se je njen mož otajal in postal prijazen tovariš in pozoren kavalir.

Ko sta se pogosto pozno vračala domov, ji je ponudil svojo roko; mlada žena jo je rada sprejela, kajti poslal ji je vse bližnji, ko je o njegovi strani hodila po pariških ulicah sredi tujega sveta. Ko je pa nekoč njen mož poskušal postati intimnejši in jo je zaljubljeno prijel za roko, jo je odtegnila in spustila njegov komolec. . .

"Pozneje. . . ko se bova bolj poznala," je tedaj tiho dejala, "zdaj bi tvegala, da si pokvariva bodočnost!"

Zdelo se je, da je bilo mlademu Špancu pač več od sedanjosti kakor do bodočnosti, toda bi je dovolj tenkočuten, da ni silil v svojo ženo. Preveč živ je bil v njem spomin, kako dolgo ni mogla pozabiti tiste edine noči v Barceloni. . . Zato je govoril in ravnal s svojo ženo, kakor bi sleherni takten in dobro vzgojen tujec z mladim, sramežljivim dekletom.

Moreno je nekega dne dejal Orani: "V soboto bom ves popoldan prost. Lahko bova nakupila potrebno pohištvo za vašo sobo, Orana."

Orana je molčala. Njen molk je mladega moža neprijetno presenetil. Ali ni takšna kakor druge mlade žene, ki tako radi stikajo po trgovinah? Ali je tako drugačna od drugih? Morda ji je pa življenje ob njegovi strani tako mučno, tako dolgočasno, da je prav nobena novica ne more razveseliti? Zamišljen je odšel v pisarno.

(NADALJEVANJE PRIHODNIČ)

POZOR JUŽNI ONTARIO

PRETRESLJIVI SOVJETSKI FILMI:

Kakor "Trdnjava na Volgi", "Vorošilov v akciji 1918 leta", "Moscow circus", "Ruski ples", "Festival,